

El sindicalisme només es pot salvar portant una comptabilitat com la d'una societat anònima.

NO HI HA MAL QUE PER BÉ NO VINGUI

El segon govern de la República

Quan va pujar la República, tothom va dir del govern Alcalá-Zamora que feia anys que Espanya no havia tingut un ministeri tan fort. Ara, en constituir-se el govern Azaña, ha estat repetida l'observació. Vol dir això que el govern Azaña és més fort que el gabinet presidit pel senyor Alcalá-Zamora? Probablement no. No obstant, quan diem que el ministeri Azaña és molt fort, segurament volem formular que el

aquesta llei, encara que no ens farà cap mal tenir-la com a reserva. Per la situació actual a Catalunya són suficients les lleis existents. La qüestió és aplicar-les i fer comprendre que aplicar-les no és qüestió de dretes o d'esquerres, sinó simplement una cosa imprescindible, si volem viure tranquils i evolucionar sense sotragades.

De totes maneres hi ha un paràgraf ben important per Catalunya en la Llei que s'ac-

De Dijous — a Dijous

La temporada del Liceu

Es impossible que enguany Barcelona resti sense temporada del Liceu. Si no fos per altra cosa, hi ha el prestigi de la República, en front de certs maneigs obscurs i baixos. De manera que la qüestió no és pas de veure si es fa o no la temporada, sinó de quina manera cal que es faci.

Dit això, també cal fer constar que hi ha raons d'ordre humà que aconsellen aquesta mesura; en efecte, són més de quatre centes famílies que viuen del primer teatre de la ciutat. Calculant un promedi de cinc persones per família, arribarem al resultat que dues mil persones es veuran aquest hivern perjudicades considerablement en els seus interessos, si no es fa temporada al Liceu. Afegirem dues mil ànimes a la legió dels sense feina — si més no sense subsistència.

També se'n sentiran la indústria hotelera, que deixarà d'ingressar les mils pessetes llargues que representen les sortides de Liceu, i els industrials d'indústries sumptuàries: sastres, modistes, sabaters, argenters, etcètera, per als quals no és gens indiferent que hi hagi o no la temporada.

Finalment, la notícia d'haver fracassat la temporada d'òpera, escampada per l'estranger, contribuirà a desacreditar la ciutat; i les pèrdues de crèdit sempre es tradueixen en pèrdues de pessetes.

No hi ha diners per a fer la temporada, diuen.

Nosaltres responem: si no hi ha temporada, encara hi haurà menys diners.

Després, com hem dit, l'honor de la ciutat i del règim exigeixen que el Liceu obri les seves portes.

I quan l'honor i la conveniència coincideixen, no hi ha lloc a dubtar.

Cal obrir el Liceu.

De quina manera? Probablement n'hi ha moltes; de moment se'ns en acut una, esperant que un altre en trobi de millors, però no ens podem estar de suggerir-la.

Essent com sembla ésser que l'empresa i la propietat del Liceu ja s'han decidida a no fer res, o sigui, dit en altres termes, que renunciem a fer el negoci d'aquesta temporada, i, atès al relleu polític que té aquest refus, no podria una corporació oficial substituir-se a l'empresa i a la propietat? Quina excusa podrien trobar empresari i propietaris decidits a abandonar la partida, si un altre intentés una solució? Quina dificultat hi hauria que la Generalitat, per exemple, prengués la temporada pel seu compte, lliure de tota càrrega?

La Generalitat, fent això, podria, sobretot, sense cap perill, anar a una reducció de preus, tenint en compte la crisi del temps. Si els concerts Casals omplen amb butaques a 10 pessetes, no hi ha cap raó perquè el Liceu no omplis.

I la Generalitat, sense la càrrega dels propietaris, no hi ha dubte que es refaria plenament de les seves despeses.

I qui més hi sàpiga que més hi digui.

R. L.L.

MIRADOR INDISCRET

Un que ve de l'hort

A la darrera assemblea general de la C. N. T., la discussió del diferents punts sotmesos als reunits no rutllava gaire planera. Tothom demanava la paraula i ningú no s'entenia. A l'últim, un dels assistents demanà la paraula i digué, amb tota la bona fe:

—Si no discutim amb ordre, això aviat semblarà l'anarquia!...

Els de la F. A. I. van fer veure que no l'entenien.

Quins anuncis hi posaran?

El nou director de la Solidaridad Obrera va preguntar a l'assemblea general de la C. N. T. si el diari podia publicar anuncis, perquè sense anuncis no pot anar.

—Podem admetre anuncis de Bancs?

—No! que són burgesos...

—I dels grans magatzems?

—No! que són dels jesuïtes...

—I de teatres?

—Segons quins.

No hi hagué manera d'arribar a un acord.

A la Soli, però, comencen a sortir anuncis...

La «serviette» del Sr. Campalans

El senyor Rafael Campalans ha anat a Rússia, amb una comissió municipal. Durant llur estada al país dels Soviets, els expedicionaris estaven tots intrigats perquè el senyor Campalans no deixava mai la serviette. Sempre la duia enganxada sota l'aixel·la.

Cap dels companys no gosava preguntar-li què hi duia. I un dia, que el senyor Campalans va deixar-la damunt la taula, el seu company Plantada no pogué resistir la temptació i va obrir-la — tot tremolós — amb una certa emoció.

Hi havia tres o quatre cents exemplars de la seva conferència a l'Ateneu de Madrid i una pila de fotografies de l'interessat.

Anticlericalisme en acció

L'altre dia es celebrava una vetllada de boxa al Paral·lel. Un dels boxadors que va pujar al ring es diu Iglésies.

Això fou la seva desgràcia. El públic començà a animar el seu adversari i cada vegada que li entrava, se sentien uns crits:

—Duro! Duro! que és clerical aquest...

L'ambient era tan vermell, que si l'Iglésies arribava a guanyar, el públic hauria calat foc al ring, i qui sap si, engrasant-se progressivament, en sortir hauria anat a cremar convents.

Rètols en català

L'altre dia vàrem embadalir-nos davant d'una botiga de vetes i fils.

El rètol deia: «MERCERIA».

No poguérem resistir la curiositat i vàrem entrar a preguntar a l'amo de la botiga per què havia fet pintar la c trencada.

—Home, veurà — va dir-nos —. Jo volia tenir el rètol en català, i com que vaig que en castellà, vaig fer-hi posar la c trencada perquè Merceria és igual en català cada perquè així es coneix que és en català...

La mística del laïcisme

Com exemple tipus d'on pot arribar el que podríem anomenar la mística del laïcisme, ens sembla bo de recordar aquesta anèdota.

En un poblet de la província de Tarragona, el mestre d'escola estava organitzant l'exhibició dels nois que aquell any havien de fer la primera comunió i, per tant, ha-

vien de servir de reclam a l'escola com a certificat del gran nombre d'alumnes que hi concorrien.

Es discutia entre els nois que havia d'anar a davant i qui, després, en la funció de la tarda, hauria de dur el penó de l'escola a la processó. El fill de l'alcalde, que es creia amb drets preferents i que es sentia extraordinàriament partidari de les solucions radicals, va dir al mestre:

—En què quedem? Duré jo el penó o no? Perquè si m'amoïnem gaire diré al pare que em combregui pel civil.

Galanteria eclesiàstica

Es coneguda de tots la fama d'home galant que tenia el cèlebre doctor Bell-loch.

Una nit, en un sopar de gala, se li escalgué de seure al costat d'una gran dama, escarransida i seca, que lluitava una enorme creu de brillants sobre un escot exageradíssim, sec i punxegut com un manat de branques.

La creu fou tant l'admiració de tothom, que el vicari general, que seia davant de la dama i que es permetia certes llibertats amb l'illustre prelat, després del sopar, en el fumador, se li acostà i li digué:

—Sa Il·lustríssima haurà vist la creu?
—Valga'm Déu!—féu el purpurat aixecant els ulls al cel—. La creu i el calvari!

Les reaccions populars

A la porta de la Boqueria veiem passar la manifestació que uns estudiants catòlics feien per la Rambla en pro de la llibertat de l'ensenyament.

Una gran cridòria de visques i moris cridà l'atenció de les dones de la plaça i, una d'elles, mal informada, digué:

—Mireu! Ja criden aquests comunistes! No deu tenir poder el Govern que no els fa callar!

—Per què han de callar?—la increpà una altra—. Quin mal us han fet els «comunistes»? No té dret tothom a pensar com vol?

—Mal com no els maten! Els lladres!
—Com s'entén els lladres? El meu noi n'és de «comunista» i no ha robat mai res a ningú, sap, mala bruixa?

No ens poguérem estar d'intervenir.
—Però si no en són de comunistes. Aquests que criden ara són els catòlics.

I aleshores, mentre l'una de les dones desapareixia escorreguda, l'altra reaccionà ràpidament:

—Ah! Són catòlics? Aquests sí que els haurien de matar a tots!

Un que el coneix

Un grup de senyorettes va presentar-se al Palau de la Generalitat i demanaren pel diputat senyor Trabal.

Un uixier va contestar:
—El senyor Trabal acaba d'entrar per aquesta porta. No es moguin d'aquí i esperin-lo, que deurà sortir de seguida...

I a continuació, fent l'ullet, va afegir en to confidencial:

—Com que és un senyor que no està mai quiet...

Records del Pare Claret

Quan el P. Claret ja era a la Cort, confessor i conseller de la reina, un dia, de tertúlia, estava tronant sobre la immoralitat pública. Amb la seva severitat característica, arribà a afirmar que totes les dones del país eren unes males... pells.

La reina Isabel, en veure tan durament jutjat l'element femení, cregué un deure seu intervenir i digué al seu director:

—Por Dios, padre! Dice usted todas las mujeres... y entonces yo?

—Oh!—féu amantent el P. Claret, doblegant-se en una corba cerimoniosa—. Vuestra Majestad es la reina!

Càlcul de probabilitats

Dies enrera parlàvem de la multitud de publicacions que passen ignorades de la gent. Entre aquestes innombrables publicacions, ens en ve a mà una d'una flamant societat de viatjants i corredors, redactada amb una literatura per presentar la qual només caldrà dir que el diguem-ne editorial de presentació es titula Primer albor.

I tot fullejant-la, es troben coses tan divertides com el *estrepito de lo desarticulado...*; no matemos a la gallina de los huevos de oro... la miserable pequenez de su grandeza, etc.

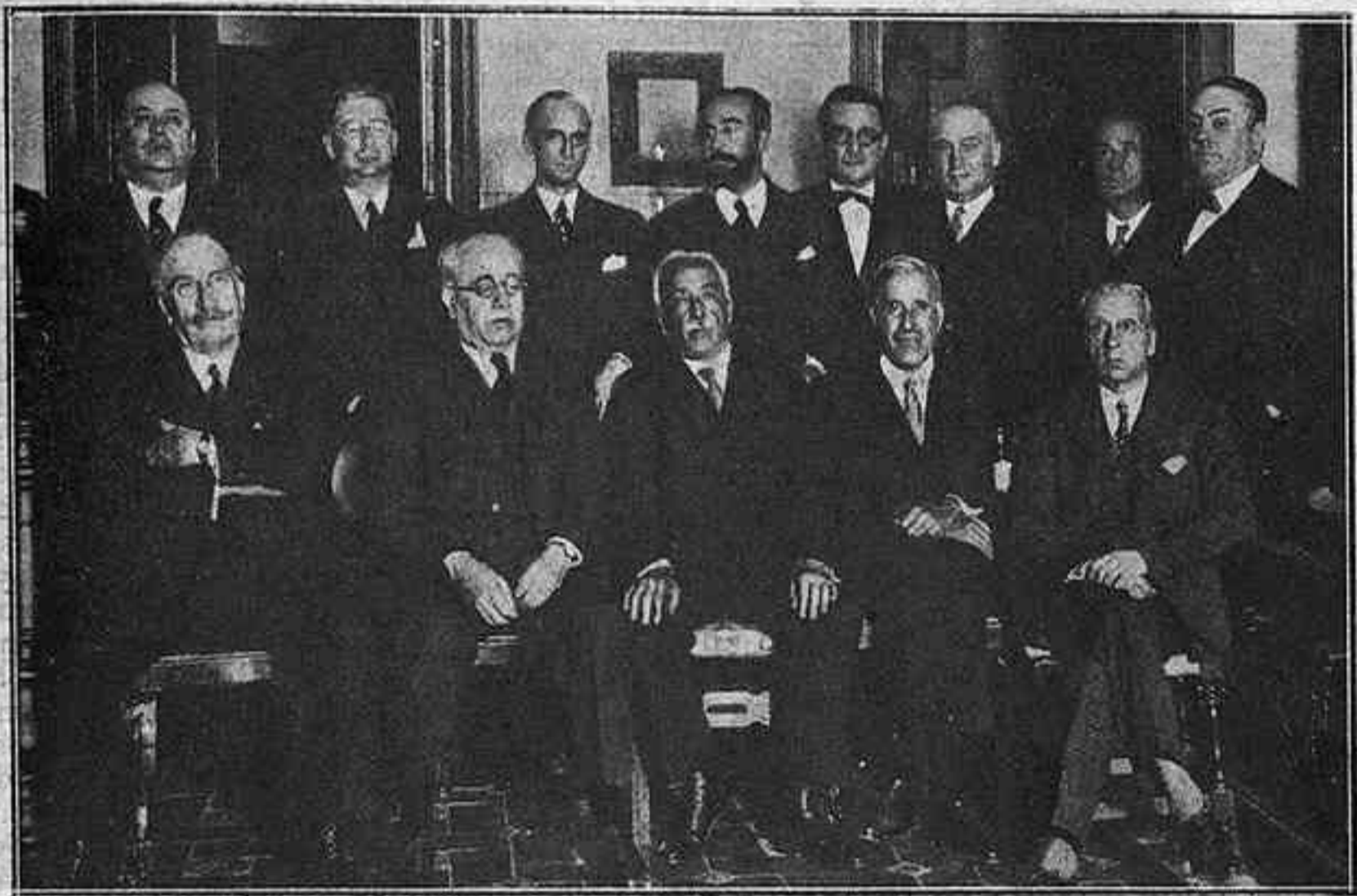
En Camps Margarit, que coneix els progenitors d'aquesta revista, i que sempre fa la frase oportuna, parlant de si l'entitat de la qual és portatveu aquest butlletí reeixirà en la seva lloable finalitat de protegir la vellesa del viatjant en arribar aquest als seixanta-cinc anys d'edat, exclamà:

—Ja ho crec que podran pagar! Ho tenen ben calculat. No veieu que llegint això seran ben pocs els que hi arribaran?

Flors d'Enciclopèdia

Algú ens podria fer notar que les notacions que femem la setmana passada a l'Enciclopèdia Espasa es referien principalment a errades d'impremta o a deficiències de lèxic no massa essencials per als efectes que pretén satisfer la dita obra.

Als que això ens diguessin podem fer-los notar que en l'article que dedica al riu Fluvià fa constar com a fluent d'aquest al riu Ter. Recomanem als geògrafs de la casa que s'arribin al golf de Roses i preguntin com s'anomena el riu que arriba al mar al costat de l'Estartit. Aleshores s'assabentarà d'on acaba el riu Ter, ben lluny de Sant Pere Pescador.

D'esquerra a dreta, asseguts: Lerroux, Azaña, Alcalá-Zamora, Besteiro (President de la Cambra), Albarnoz; drets: Prieto, Domingo Casares, De los Rios, Nicolau d'Oliver, Largo Caballero, Giral, Martínez Barrios.

gabinet Alcalá-Zamora s'havia gastat un xic. La crisi del dijous passat era, doncs, natural. El president senyor Alcalá-Zamora s'havia gastat al Parlament. Si la seva persona continuava gaudint d'un gran prestigi moral, aquest prestigi no era suficient per imposar-se al Parlament. Quan el govern no féu suggestió de cap mena a la Cambra, s'acusava el president de deixar funcionar el Parlament sense la tutela del govern, i quan el president intervingués, encara que no fos des del banc blau, es deia que aquell règim paternalista era excessiu i que la Cambra podia evitar-se el control del president.

Diem això per demostrar que el senyor Alcalá-Zamora s'havia gastat realment. La crisi, doncs, no podia ésser més parlamentària. El Congrés volia alliberar-se de la tutela del president del primer govern de la República, volia caminar sol i va aconseguir fer caure al govern. Era impossible resistir la dèria de la Cambra. Cada debat sobre cada qüestió important hauria augmentat la tensió. La necessitat de reaccionar hauria empitjorat els debats parlamentaris i, per consegüent, hauria posat en perill qüestions importants. La presència del senyor Alcalá-Zamora durant l'època en què la Cambra creia haver entrat en la seva major edat, s'hauria traduït en una marxa forçada cap a l'extrema esquerra. La Cambra ha aconseguit fer dimidir el senyor Alcalá-Zamora, però seria aventurat de dir que s'ha alliberat de la necessària tutela governamental. Com més fort sigui el govern, com més compenetrat estigui amb la Cambra, més garantit està el govern contra les velletats del Parlament i més confiança pot tenir la Cambra en el govern.

Ens sembla que amb el que hem escrit pot deduir-se la situació en què es troba l'Estatut de Catalunya. Ara més que mai, l'Estatut pot ésser defensat pel govern amb garanties d'èxit. L'actitud del senyor Azaña sobre el problema de Catalunya és coneguda. En la seva posició no hi ha cap element sentimental, circumstància que més aviat pot afavorir-nos.

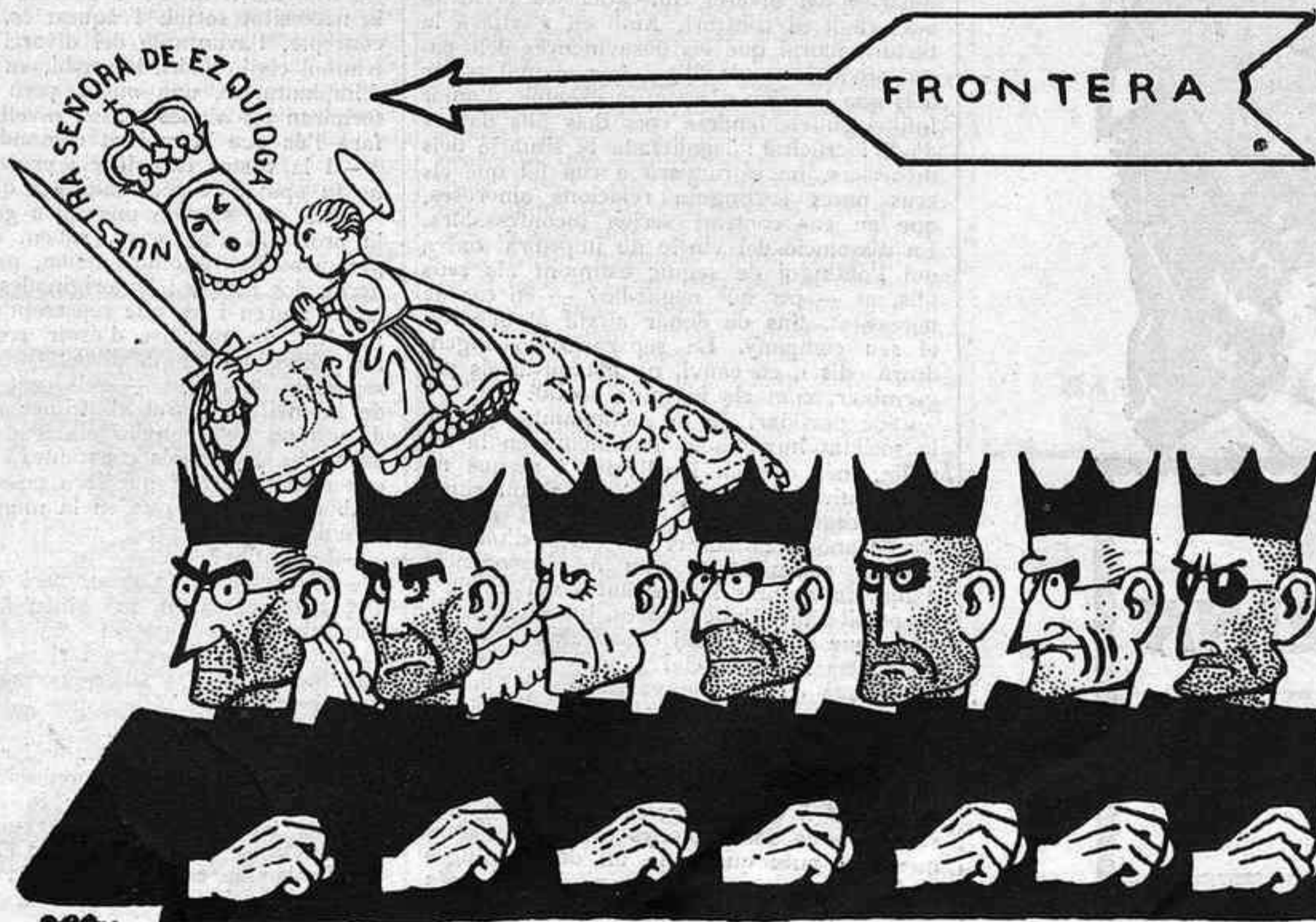
El primer gest del govern Azaña no podia ésser més pacíficador. Prohibir que les ordres religioses dedicades a l'ensenyament abandonin la tasca, ha estat una mesura de bon govern, que fa pensar que la substitució, que necessàriament ha d'ésser molt lenta, es farà sense violències.

El segon gest del govern nou ha estat presentar a la Cambra el projecte de Llei de defensa de la República i obtenir-ne l'aprovació. Aquesta llei, segons dita del senyor Maura, és una mica més dura que el projecte que ell havia planejat. L'aprovació d'aquesta llei suscitarà comentaris diversos. Es dirà que ha estat implantada una dictadura, a la qual cosa pot contestar-se que no s'atropella cap llibertat individual i que l'esperit i la lletra de la llei tenen per objecte evitar el sabotatge al règim. Aquesta llei necessàriament ha de protegir l'obra de reconstrucció del país. Era molt exposat que en el moment en què s'està redactant la Constitució, l'extrema dreta i l'extrema esquerra amenacessin la República. Sobretot a la resta d'Espanya. Aquí a Catalunya no creiem que sigui necessari fer funcionar

ba d'aprovar. La intervenció del Govern en la comptabilitat dels sindicats. Els nostres lectors no hauran oblidat que fa molt temps que defensem que cal que els llibres dels sindicats siguin portats com els d'una societat anònima. Sense aquesta precaució, no es democratitzaria ni moralitzaria mai i els sindicats, en lloc d'ésser un instrument constructiu pels propis obrers, seria sempre un element dissolvent.

A l'hora de saludar el nou govern seria injust, entre catalans, no recordar altra vegada que el senyor Alcalá-Zamora ha actuat a cada moment amb una lleialtat que tothom ha reconegut. Defensant la possibilitat que l'Estatut de Catalunya pogués engalzar-se en la Constitució, el senyor Alcalá-Zamora es va jugar una gran part de la seva popularitat parlamentària. Seria injust criticar-lo perquè, ell que havia dit que, mentre no fos aprovada la Constitució, no més la mort podia treure aquell gabinet del banc blau, fos el primer d'abandonar-lo. No era possible exigir més a l'home que havia ofert tot el que era humanament possible.

Quant al senyor Maura, el negociador de la fórmula aprovada de l'article 24, fou arrossegat pel president. Probablement, si el senyor Alcalá-Zamora hagués continuat, els escrúpols religiosos del senyor Maura segurament haurien tingut una conclusió menys vehement.

Esvaïment del somni d'unes nits d'estiu

QUATRE ADVOCATS OPINEN

L'establiment del divorci

Quan se'ns acudi fer una informació sobre l'establiment del divorci, creguérem que el primer pas, en aquestes qüestions, l'havíem de dar cap a la dreta. Fet i fet és la dreta la que té una més gran experiència de divorcis. És el Tribunal Eclesiàstic el competent en aquests afers i, per tant, creguérem que a qui teníem de veure primer, com a més experimentat d'aquestes coses, era al Reverend Dr. Joan Serra Puig, Advocat i Provisor del Tribunal Eclesiàstic de la Diòcesi de Barcelona.

El Provisor del Tribunal Eclesiàstic

Després d'esperar un instant al Bisbat, un clergue alt, de cabell blanc i d'aspecte extremadament simpàtic, ens rep.

El Dr. Serra llegí la carta de presentació i obrint els braços ens digué somrient: —Home! El que vostès em demanen...

—Perdoni, Dr. Serra; sabem totes les dificultats de la seva posició. No es tracta d'arrencar-li unes paraules per sorpresa. No. Al revés. Precisament aquesta posició de vostè és la que li dona autoritat per opinar.

—Crec, sincerament, que un jutge no pot tenir opinions.

—Vostè les té, no obstant.

—Si les tinc, és el meu deure no fer-les públiques.

—No obstant, Dr. Serra, compregui el que desitjo de vostè. No cal que em digui que vostè no és partidari de l'establiment del divorci. Això ja ho sé jo i ja ho saben per endavant tots els nostres lectors. Es tracta que em digui què creu que passarà amb la nova llei, si creu que hi haurà molts divorcis, o n'hi haurà pocs i en quin ambient social creu que tindrà major acceptació.

El Dr. Serra fa encara més suau la seva mirada i, fet i fet, el reporter està a punt de triomfar. No obstant, la més petita actitud imprudent podria trair-nos. Només que ens treguéssim l'estilo, i tota la bona disposició del Dr. Serra s'esvainia.

Però... quan ja estem segurs que per fi la cosa marxa, el Dr. Serra s'aixeca i diu: —A veure; perdoni un moment.

Surt del seu despatx i el veiem travessar la sala d'espera. El Dr. Serra ha entrat al despatx del senyor Vicari General.

Ens esperem uns deu minuts. Quan s'obre la porta de nou, l'amabilitat del Doctor Serra ha estat suplida per una extremada correcció. Entra amb la mà estesa per acomiadar-nos.

—Ja li he dit tot el que puc. Demés, nosaltres no podem opinar; som aquí únicament per obeir ordres dels superiors.

—No obstant—insistim encara.

—Tot fóra inútil. Vostè fa molt bé de preguntar, però el meu deure és callar.

I únicament afegí:

—Per altra banda, encara no hi ha la llei del divorci que correspongui al precepte constitucional, de manera que, fet i fet, no sabem encara com quedarà dintre la llei civil el matrimoni catòlic.

Sortim; a l'avantcambra saludem al Vicari General amb els nostres millors records per la literatura d'Anatole France.

El Sr. Lluís Duran i Ventosa

Vetaquí la gran tradició dels juriconsults catalans. Des del carrer, que diu el nom gloriós de Duran i Bas; no ens deixa la sensació que ens internem en el segle passat per a fer una investigació del venidor.

Tot en aquesta casa sembla tenir més de cinquanta anys. El mobiliari, els quadros, els llibres. A les parets dos retrats de la reina Isabel dedicats afectuosament a Duran i Bas. Aquí La Remaixensa sembla encara cosa de joves.

Don Lluís ens rep amb amable atenció.

—Vostè, don Lluís, haurà seguit els debats parlamentaris. Voldriem, concretament, conèixer la seva opinió sobre l'establiment del divorci.

—Aquests dies estic molt ocupat en altres coses, i, a dir-li la veritat, no m'ha semblat excessivament interessant tota aquesta discussió de les Corts Constituents sobre el divorci i la família. Com advocat, no m'ha semblat que m'hagués de preocupar massa d'uns textos legals, que encara ningú sap quan ni com començaran a regir, i que, de totes maneres, cap advocat no tindrà d'aplicar fins que efectua pràctica al tema d'Ateneu que vénen a ésser aquests articles de la Constitució. Aquests i la major part dels altres, és clar. Mentre en una llei (que potser trigarà anys a ésser dictada) tot això no es reguli, em sembla que els advo-

cord. Jo he estat company, en l'Ajuntament de Barcelona, de vuitanta a noranta regidors que eren republicans en temps de la Monarquia, tots ells, naturalment, anticlericals. No sé si n'hi havia algun que no fos batejat, però no ho crec. Tinc entès que tots els que eren casats s'havien casat davant de l'Església, i si hi havia algun cas d'excepció, que ignoro, devien ésser poquíssims. El que sé, això sí, perquè en tinc dades, és que uns quaranta d'aquells bons companys meus del Consistori barceloní han mort en tot aquest temps, i fora de cinc o sis, tots han estat enterrats catòlicament. Entre aquests cinc o sis, hi ha Ginèr de los Ríos, Francesc Magrià, Porrera, Layret, Zurdo Olivares... Però, calculi, fins a quaranta...

«Li dic això només perquè compregui el meu escepticisme respecte la transcendència d'aquests acords. Quan molts dels entusiastes del divorci s'assabentin que només ha de servir als que declaradament es surtin de l'Església catòlica, el divorci del text constitucional els apareixerà com aquells bateigs civils que es feien a Barcelona fa vint-i-cinc anys i que tan aviat varen passar de moda i caure en el ridícul.

El senyor Duran i Ventosa

«Passem al despatx de don Albert. En mig d'una colla d'objectes d'art valuosos, retrobem el quadro magnífic, record d'una de les mil odioses persecucions de la Dictadura. Al marc una dedicatòria: «Els advocats de Barcelona al seu company don Albert Bernis, 4-abril-1928.»

I, exposat l'objecte de la nostra visita, el senyor Bernis ens diu:

—Dels quatre aspectes que planteja la instauració del divorci, el religiós, el jurídic, el moral i el social, hem de descartar-ne el primer perquè, feta declaració dogmàtica en el Concili Tridentí que el matrimoni canònic és un sacrament, ningú que es digui catòlic no pot sostenir, sense exposar-se a l'anatema d'heretgia, que el divorci pugui comportar la dissolució del vincle.

«Sota els altres aspectes, no es pot dir que

«Sota els altres aspectes, no es pot dir que gals eren menyspreats en moltes esferes socials. Hom exagera en suposar que la reforma introduïda per la Constitució ha de portar un planter de divorcis: el matrimoni té com a bases fonamentals l'amor a la dona i l'estimació paternal, i aquests no els destrueix una llei, perquè tenen arrel en la pròpia naturalesa humana, i, sense anar tan a fons, es pot ben dir que la freqüència dels divorcis depèn principalment del nivell moral dels individus i de l'esperit de raça. Afegim que la família no és una invenció d'un país determinat, sinó un fenomen universal, i que països que es troben al cim de la civilització tenen admes el divorci, sense que per això l'esperit familiar decaïgui en ells, ni es trobi atenuat.

«Finalment, amb relació als matrimonis canònics, la reforma constitucional no tindrà cap efecte per als conjuges que conservin íntegra la seva fe religiosa i no es estiguin disposats a caure pràcticament en heretgia.

El Sr. Albert Bernis

«Finalment, amb relació als matrimonis canònics, la reforma constitucional no tindrà cap efecte per als conjuges que conservin íntegra la seva fe religiosa i no es estiguin disposats a caure pràcticament en heretgia.

El senyor Bassols

«Finalment, amb relació als matrimonis canònics, la reforma constitucional no tindrà cap efecte per als conjuges que conservin íntegra la seva fe religiosa i no es estiguin disposats a caure pràcticament en heretgia.

«Finalment, amb relació als matrimonis canònics, la reforma constitucional no tindrà cap efecte per als conjuges que conservin íntegra la seva fe religiosa i no es estiguin disposats a caure pràcticament en heretgia.

«Finalment, amb relació als matrimonis canònics, la reforma constitucional no tindrà cap efecte per als conjuges que conservin íntegra la seva fe religiosa i no es estiguin disposats a caure pràcticament en heretgia.

El senyor Bernis

«Finalment, amb relació als matrimonis canònics, la reforma constitucional no tindrà cap efecte per als conjuges que conservin íntegra la seva fe religiosa i no es estiguin disposats a caure pràcticament en heretgia.

El Sr. J. M. Bassols

«Finalment, amb relació als matrimonis canònics, la reforma constitucional no tindrà cap efecte per als conjuges que conservin íntegra la seva fe religiosa i no es estiguin disposats a caure pràcticament en heretgia.

«Finalment, amb relació als matrimonis canònics, la reforma constitucional no tindrà cap efecte per als conjuges que conservin íntegra la seva fe religiosa i no es estiguin disposats a caure pràcticament en heretgia.

«Finalment, amb relació als matrimonis canònics, la reforma constitucional no tindrà cap efecte per als conjuges que conservin íntegra la seva fe religiosa i no es estiguin disposats a caure pràcticament en heretgia.

«Finalment, amb relació als matrimonis canònics, la reforma constitucional no tindrà cap efecte per als conjuges que conservin íntegra la seva fe religiosa i no es estiguin disposats a caure pràcticament en heretgia.

«Finalment, amb relació als matrimonis canònics, la reforma constitucional no tindrà cap efecte per als conjuges que conservin íntegra la seva fe religiosa i no es estiguin disposats a caure pràcticament en heretgia.

«Finalment, amb relació als matrimonis canònics, la reforma constitucional no tindrà cap efecte per als conjuges que conservin íntegra la seva fe religiosa i no es estiguin disposats a caure pràcticament en heretgia.

«Finalment, amb relació als matrimonis canònics, la reforma constitucional no tindrà cap efecte per als conjuges que conservin íntegra la seva fe religiosa i no es estiguin disposats a caure pràcticament en heretgia.

L'APERITIU

Edison. — Aquesta mena de sant que s'acaba de morir i que l'havíem vist reproduït en els cromos de la xocolata, amb unes gallettes vermelles i uns ulls dolços i preocupats, és l'home de redingota i coll planxat que a mi m'ha fet més l'efecte d'un ésser màgic, aquell efecte que em produïen els sants de les estampes. Un sant, tal com és ofert a la iconografia barata i infantil, acostuma a presentar-se en una actitud de teatre molt historiada, de vegades porta una cama nua amb una nafra d'un vermell intens i a l'altra hi duu una mitja d'or; els atuellés que posen als sants, que acostumen a ésser flors, estris de martiri, angelets, coloms, etc., els acaben de donar aquest gran aire de somni pompós. Per molt que un home de carn i ossos es maquilli, no podrà donar mai la sensació d'un sant d'una estampa.

Edison, no sé ben bé per què, a mi em semblava que ja feia molts anys que era mort; la impressionant qualitat dels seus invents els convertia en una mena de miracles, o en aquelles troballes que només es podien realitzar portant unes sabaes punxegudes de color de sofre i mitja hora després d'haver venut l'ànima al diable, firmant un document autèntic, que el diable s'enduïa plegadet a la butxaca.

Aquesta sensació plàstica d'Edison, és clar que es va anar modificant a mesura que vaig posar dos dits d'enteniment; però si alguna vegada el veia retratat amb la seva senyora, o amb algun gosset, o amb la bata blanca i la natura morta d'una física infernal, no em podia treure del cap la idea que aquell home no pertanyia ben bé a la realitat, i que la seva vida amagava un truc inexplicable. I és curiós, perquè en l'època que vivim hem vist apagar figures grandioses i temperaments excepcionals, i cap d'aquests grans personatges no ha tingut pel meus ulls la màgica fosforescència del famós inventor americà.

De totes les coses que han sortit del cirvell d'aquest home, si no ja és més útil, em penso que la més sensacional, deu ésser l'invent del fonògraf.

Ara que vivim la passió i la perfecció dels discos, que hi ha gramòfons en forma de maleta de pell de porc i en forma de llit de matrimoni; ara que la impressió musical arriba a cargolar els nervis com una escarola, jo penso en el debut de l'invent i en els primers fonògrafs elèctrics.

Jo recordo que era un marrec de cinc anys i que duia un vestit de color de cirera amb una ploma negra al cap, el dia que em varen portar a veure el primer fonògraf al laboratori de física del col·legi dels jesuïtes. Aquest aparell extraordinari garlava com una trompeta de regiment i tenia tot de cues de goma que jo em penso que s'enfufaven directament amb l'infern; un jessuïta molt tenyit de rapè feia funcionar el fonògraf; els discos eren aleshores uns cilindres de cera d'un color de café amb llet, que fins semblaven bons per menjar, i després d'un seguit d'espurnes i rogalls infames, sortia de la trompeta una cançó cantada per una caricatura de veu humana, una cosa tènue i esgarriosa com si ara els grills es possessin a cantar el Rigoletto.

Després d'aquest fonògraf amb gomes, en varen venir d'altres més perfeccionats, però amb la mateixa veu impossible; més tard va comparèixer a Barcelona un senyor alemany amb una barba blanca partida i un casquet de seda negra, que es deia Welten i es va associar amb el senyor Puig i altres senyors, i es varen posar a vendre els primers gramòfons, que tenien una trompa allargassada i pintada de purpurina i cantaven totes les òperes amb mal de queixal.

Jo recordo que a casa meua teníem un d'aquests gramòfons encostipats i agraes, i quan venia algun pagès de fora a deixar quatre pessetes o dos pollastres a la família, el meu pare feia tocar el gramòfon, i el pagès no volia creure de cap manera que era precisament la màquina la que cantava, i se'n tornava al poble fet una fúria i dient que a Barcelona l'havien volgut ensarronar.

D'aquells fonògrafs em penso que ja no en deu quedar cap enlloc. Després va venir l'època del modernisme i del gust pessim, quan aquí fèiem el Palau de la Música Catalana, i quan a les façanes de les cases hi posaven unes cares de dona de guix, pentinades com la Cleó de Mérode, i amb unes grans violetes que els sortien de la boca. El mal gust va atacar els gramòfons. Aleshores jo tenia odi a aquests aparells, perquè cantaven amb uns grans crits i unes pretensions intolerables.

«L'època de la trompa en forma de tulipa verda i de tots colors; aquests tulipes enviien les nits estivals i es barallaven amb les tallades de síndria, els gats enamoradissos i la gramàtica llatina que pesava com un mort dintre el meu pessimisme.

Ara, anant pels pobles del país, de vegades trobo en un café un d'aquests gramòfons de tulipa escandalosa; solen jeure en un recó amb un empatx de música acanallada al cor. Al costat d'aquests tulipes hi ha una llaua policromada que representa uns gitans i uns mossos de l'esquadra. Les mosques es dediquen a enviiar amb tot de puntets negres la trompa del gramòfon i les galtes dels gitans.

JOSEP MARIA DE SAGARRA

«L'època de la trompa en forma de tulipa verda i de tots colors; aquests tulipes enviien les nits estivals i es barallaven amb les tallades de síndria, els gats enamoradissos i la gramàtica llatina que pesava com un mort dintre el meu pessimisme.

«L'època de la trompa en forma de tulipa verda i de tots colors; aquests tulipes enviien les nits estivals i es barallaven amb les tallades de síndria, els gats enamoradissos i la gramàtica llatina que pesava com un mort dintre el meu pessimisme.

«L'època de la trompa en forma de tulipa verda i de tots colors; aquests tulipes enviien les nits estivals i es barallaven amb les tallades de síndria, els gats enamoradissos i la gramàtica llatina que pesava com un mort dintre el meu pessimisme.

«L'època de la trompa en forma de tulipa verda i de tots colors; aquests tulipes enviien les nits estivals i es barallaven amb les tallades de síndria, els gats enamoradissos i la gramàtica llatina que pesava com un mort dintre el meu pessimisme.

«L'època de la trompa en forma de tulipa verda i de tots colors; aquests tulipes enviien les nits estivals i es barallaven amb les tallades de síndria, els gats enamoradissos i la gramàtica llatina que pesava com un mort dintre el meu pessimisme.

Agència exclusiva per a la venda de

MIRADOR

Societat General Espanyola de Llibreria

Barbarà, 16 *** Telèfon 17218

SASTRERIA

F. VEHILS VIDAL

7, Plaça Universitat, 7

Direcció: M. PELLICER

Rebuda una extensa col·lecció de trajos per a la pròxima temporada de tardor.

DIBUIXOS NOUS

PREUS BARATS

J. F. VIDAL JOVE

Per als meus el millor!

...pensem en fer un obsequi. Amb més raó encara escollirem el millor remei quan es tracta de la nostra salut.

L'experiència demostrà que contra dolors no hi ha res com la

CAFIASPIRINA

el producte de confiança que no ha de faltar mai a casa seva.

Alleuja ràpidament i no afecta el cor ni els ronyons.

bona fe o amb dubtosa o enganyosa volun-

J. F. VIDAL JOVE

UN FET DIVERS?

L'assassinat de l'home de la boina

Durant els últims quinze anys s'han comès tants actes de violència en els carrers de Barcelona, que si servíssim el costum antic de commemorar-los amb una creu, la ciutat semblaria un cementiri. Jo, que no tinc memòria, recordaré tota la vida els indrets on he vist un ciutadà mort. En aquests carrers, al de més enllà i al de més amunt, us senyalaré les pedres on ha caigut un home assassinat. Tota la vida tindrà present a la memòria el punt exacte on va caure morta d'una bala de la policia,

el criminal de la boina ens ha ofert dels sentiments que animaven les persones que varen assistir al funeral és abominable. Probablement, durant l'ofici hi havia molts cors distrets i centenars de pistoles atentes. He volgut localitzar l'indret del crim per conservar un record del mort, una altra víctima en la llarga llista que poden evocar els carrers de Barcelona. Antoni Borrell va caure allà on la paret del claustre de la Seu es troba amb l'obra nova de la façana. La facilitat amb què es comet un homi-

La víctima (Foto Casas)

al passeig de Gràcia, cantonada a la Diagonal, una senyora que es deia Pilar Carbó; al carrer de Montalegre, davant de la porta de la Casa de la Caritat, encara sembla que veig el sindicalista Ferrer Castro mortalment ferit. Exemples com aquest podria citar-ne molts i segurament tu, lector barceloní, en aquest moment fas de memòria un itinerari tant o més dolorós que el meu.

No vaig anar als funerals de don Jaume de Borbó, ni em va fer il·lusió d'anar a rondar pels voltants de la Catedral, però no m'he pogut estar d'anar a localitzar, pedra per pedra, el lloc on va caure el pobre Antoni Borrell. S'han publicat fotografies que us permeten fixar el punt exacte on jaia amb un braç estès i una cama arroncada aquest corredor d'assegurances que tot anant per feina va tenir la dissort d'acostar-se al temple on es feien uns funerals. Un home que no devia tenir cap instint de pietat, que devia haver sortit de missa amanyant la culata d'un revòlver i que per conseqüent no s'havia senyat, un home que cercava un enemic i no el trobava, va provocar Antoni Borrell. L'escena va durar uns segons: el provocador, o un dels seus companys — perquè eren més d'un els homes que havien anat a missa amb la nosa material i moral d'un revòlver —, llençava la raó suprema d'una causa que es diu de legitimitat i engegava un tret contra el seu interlocutor. I això era, no sortint d'un miting a les Arenes, sinó sortint d'uns funerals a la Catedral. L'assassí, l'home de la boina, va deixar caure l'arma que li havia impedit de resar durant l'ofici. Varen collir la pistola: encara treia una filagarsa de fum, l'últim encens d'uns funerals més negres de rancor que de dol. Suposo que l'arma no era benèdida. Resultat d'aquesta manifestació piadosa: un home mort, una família a la misèria, un altre home, que no sé si és el detingut, deshonrat per sempre més i amb un recordament que el perseguirà tota la vida. Potser la sang d'aquest innocent haurà tingut més valor que les oracions dels cinc cents capellans i de l'equip de xantres que havien anat a fer tremolar les voltes de la Seu. La mostra que

enci pels carrers de Barcelona no ha esmussat els sentiments de pietat dels barcelonins, però la rutina dels criminals ha creat una altra rutina en certs organismes que haurien de reaccionar d'una altra manera. I la gent ja diu: «el mort ja és mort». Barcelona és la ciutat dels crims impunes. Si un assassinat ha de fer soroll s'hi tira terra. La major part de la nostra premsa es mira els fets amb indiferència i encara gràcies que, refiant-se de referències oficioses, no llença un grapat d'escombraries sobre la tomba del mort. Els fets de carrer que tenen per escenari els nostres carrers sembla que no commouen els punts vitals de la nostra societat. Si la víctima era pobre, «el mort ja és mort». I les ressenyes dels reporters, que publiquen els diaris escrits en castellà parlen del mort despectivament, acompanyant-li el nom amb un article pejoratiu: «el Borrell», «el cadàver del Borrell». Aquesta indiferència i aquesta inconsciència potser no tenen parell enlloc del món. Hem acusat de sensacionalistes els diaris francesos, però en honor d'ells cal dir que quan es produeix un crim, tant si es fa al carrer com en una alcova, els diaris segueixen amb passió l'afer fins a l'últim extrem i eviten la indiferència de les autoritats i de la policia. Nosaltres sembla que hàgim convingut que és impossible seguir la pista de tants crims.

Tenim rovellat l'esperit de justícia. Tan atrofiat el tenim, que encara a hores d'ara sembla que no ens hàgim adonat que el sentiment de justícia és la característica principal d'un règim democràtic. Si un crim d'aquesta mena no ens subleva és que no tenim remei, ni som una ciutat, ni una República, sinó una tribu bàrbara.

Els diaris podrien contribuir molt al resorgiment de l'esperit de justícia que viu en somort dintre el nostre pit. Malfeut dels països, com Itàlia, on els diaris tenen ordre de no fer sensacionalisme: això és abonar el terreny per al crim polític o social. Els homes que cauen al carrer no han d'ésser abandonats; necessiten, fins més enllà de la tomba, l'assistència de tothom.

I en certs casos, com el del crim de l'home de la boina, tampoc ha d'ésser abandonada la família de la víctima. Antoni Borrell deixa una vídua i una filla que vivien del que ell guanyava. Un home al cementiri i la seva família en la desgràcia! I el senyor Miquel Junyent i Traveria, líder del tradicionalisme, tolerarà que la vídua Borrell fregui rajoles? Tinc, de tota la vida, una fe cega en la justícia immanent. No desitjo que la dissort caigui també sobre el senyor Junyent i la seva família. Però, en aquest cas, és ell el responsable de la violència. I tolerarem els ciutadans de Barcelona que la vídua Borrell i la seva filla vegetin en la misèria? Per l'amor de Déu no feu festivals, que ofendrien el mort i els vius. L'Ajuntament no es podria encarregar de l'educació de la filla d'En Borrell? No feu festivals perquè donen una misèria. No us límitau a repetir despietadament que «el mort ja és mort». Cal pensar amb el mort i amb els seus. I els carlins, que des del seu diari no han tingut ni un mot de plany per la mort d'Antoni Borrell, haurien de pensar que els morts també es vengen.

MANUEL BRUNET

Mirant a fora

«Esprit» alemany

Aquest «mot d'esprit» ve de Berlín, i gairebé pot pendre carta de naturalesa a tot arreu del món.

—Ara, a la Borsa, han observat un minut de silenci.
—Per què?
—En honor del «solvent» desconegut.

Ludwig i els caps d'Estat

En el seu darrer llibre, Geschenke des Lebens, el famós Emil Ludwig explica les conversacions que ha tingut amb els poderosos del dia.

Per exemple, ha parlat amb el rei Fuad de la dificultat que per un rei constitucional presenta la recerca de ministres capacitats.

—He procurat sempre—li ha dit el rei Fuad—de trobar homes nous. Així he fet ministres cinquanta tres personalitats que no n'havien estat mai.

—I d'aquests cinquanta tres, quants han respost a les esperances que la Vostra Majestat havia concebut sobre ells? —li preguntà l'autor de Napoleó.

El rei vacilla una mica i respon:
—A fe que no me'n recordo.

Rebut pel Ghazi, Ludwig li retreu de neglir la música popular turca.

—A la música europea—respon Mustafa Kemal—li han calgut quatre segles per desenvolupar-se. Nosaltres, que estimem la bona música, no ens podem permetre el luxe d'esperar tant de temps.

A Roma, Ludwig ha desitjat bona sort a Mussolini.

—Potser tindreu la fortuna de governar durant trenta anys, com Bismarck...

—Hi estic perfectament preparat—replica el Duce.

—I la Itàlia també?—pregunta Ludwig.

Gandhi - Chaplin

Bernard Shaw ha donat la seva opinió sobre l'entrevista Gandhi-Chaplin:

—Es molt senzill—ha dit—. Gandhi ha anat a demanar a Chaplin una lliçó de popularitat.

—I Chaplin?
—Una lliçó d'humilitat.

Historieta escocesa

L'escena, en una clínica.

—De què l'operen?

—Tot jugant, s'ha empassat una pilota de golf, i ara l'hi treuem.

—I aquell senyor que s'espera, que és de la família?

—No; és un escocès, l'amo de la pilota.

La Bíblia i la crisi

Al moment en què es parla de la baixa de la lliura, de les tarifes, dels sense feina, del dol, etc., etc., la Societat Bíblica anglesa anuncia que acaba de batre un nou rècord sobrepassant la xifra d'onze milions d'exemplars.

Institucions tan sòlides com el Banc d'Anglaterra i la marina reial travessen una prova històrica. Però la Societat Bíblica no trontolla.

A més a més de la reconfortació moral que aquella dada pugui inspirar, aquest fet dona la seguretat que almenys la Societat Bíblica no acreixerà el nombre dels unemployed.

MIRADOR a 30 cèntims

En més de dos anys i mig de vida que compta aquesta publicació, han passat moltes coses. Hi hagué, a darrers de l'any passat, una vaga de tipògrafs — gràcies a la qual MIRADOR deixà una setmana de sortir — que es resolgué amb un augment de jornals que repercutí, és clar, en un augment de les despeses d'impremta. Hi ha hagut, en aquests dos anys i mig llargs, diverses puges, i mai cap baixa, en el preu del paper.

En cap cas aquests augments no han traslluit en la confecció del número, de manera que els nostres lectors poguessin pensar-se que els anàvem a escatimar alguna cosa. Però era fàcilment previsible que algun dia o altre hauríem de pendre una determinació. Aquest dia ha arribat.

El darrer augment sofert pel preu del paper, per sort, ens arrellegà tenint-ne encara una bona quantitat de fabricat; per això hem pogut passar aquest estiu deixant intacte el preu del número.

Ara, però, les coses s'han posat d'una manera que fa imprescindible l'adopció d'una mesura a la qual ens hem resistit tant com hem pogut: l'augment de preu de MIRADOR, el qual és la mínima expressió d'augment que es pugui demanar sense haver de recórrer, per exemple, al sistema de la Companyia de Tramvies per fer pràcticament viables els augments que tenia plantejats.

D'altra banda, una comparació, a l'abast de qualsevol lector, entre el preu de MIRADOR i el de qualsevol altra publicació més o menys comparable, no pot sinó aduir arguments a favor nostre.

Per tant, doncs, des del número corresponent al dia 5 de novembre, el preu de l'exemplar de MIRADOR serà de trenta cèntims. El preu de subscripció serà de 3'50 pessetes trimestre.

“EL BRUIXOT” DE MENLO PARK

Thomas Alva Edison

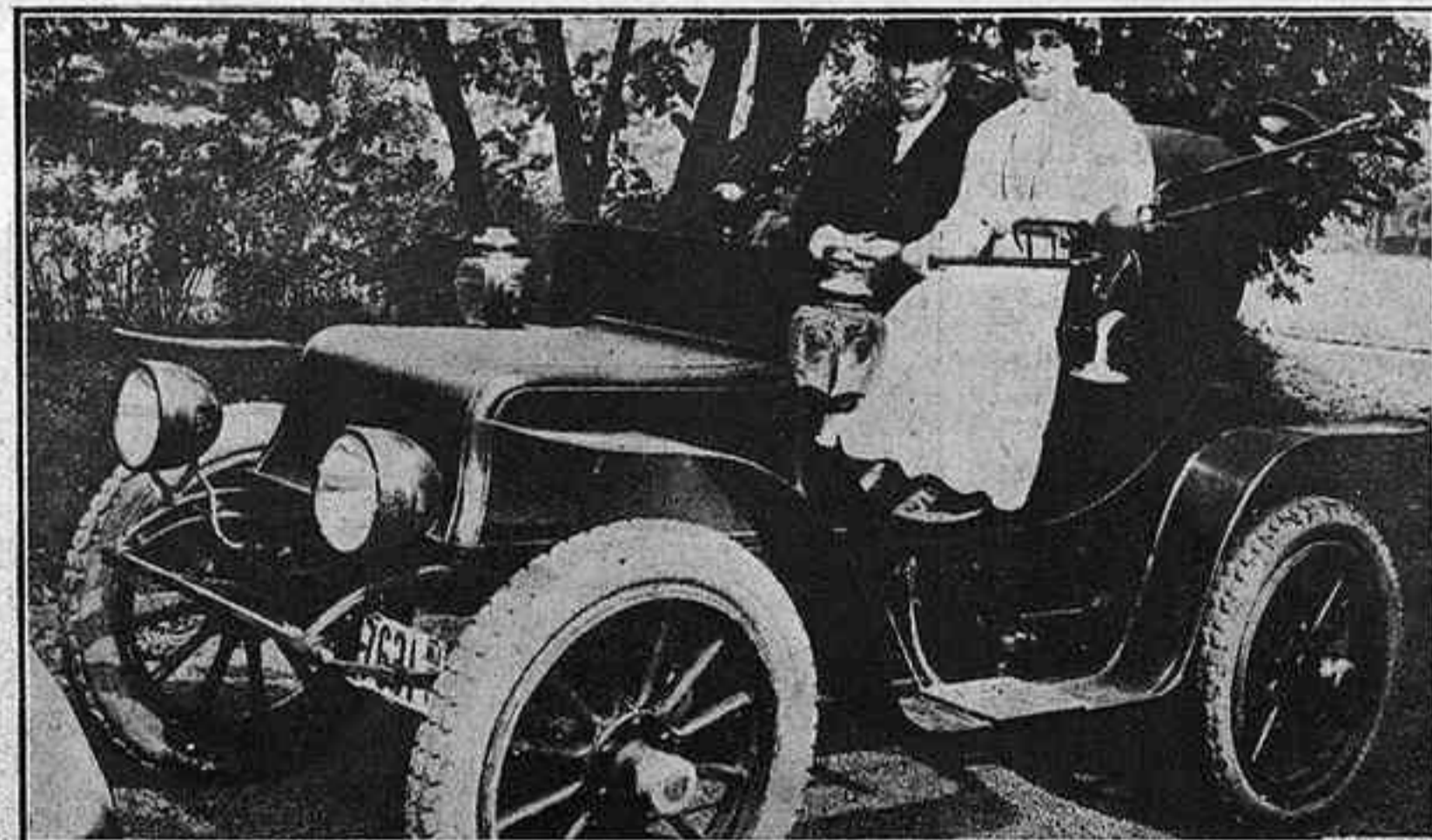
Fa prop de vint anys, quan Tolstoi agonitzava, i dia per altre moria per telegrama, i dia per altre era desmentida la seva mort, quan aquesta fou definitivament confirmada, un diari, potser cansat de donar i desmentir la notícia, imprimí: *Por fin, ha muerto Tolstoi.*

Si ara no ha passat alguna cosa semblant amb Edison, senyalem que un diari de Madrid posava per títol a les notícies sobre l'estat de l'inventor, que tot el món esperava la mort d'Edison. Realment...

inscrivint automàticament les cotitzacions de borsa al domicili dels abonats), la màquina d'escriure, els acumuladors... per no parlar sinó dels aparells més coneguts.

Però, per ésser un inventor, o per ésser un savi, li mancava una qualitat: la imaginació. No és que no n'hagi tinguda, però la seva era una imaginació que només trobava esmerç en el detall, incapaç de les vastes concepcions d'un Faraday o d'un Einstein.

No era, doncs, un home de ciència en el

Edison guiant un auto amb acumuladors Edison

El que és cert, és que tot el món l'esperava perquè tot el món el coneixia. Segurament que si s'hagués fet un plebiscit demanant quin era l'home més savi del món, Edison hauria obtingut una majoria aclaparadora de vots. El capítol interminable de les seves invencions, que des de seixanta anys ha succeït una darrera l'altra, és ben a propòsit per colpir l'imaginació, i no solament la imaginació popular. Hom el creia capaç de tot, i potser, quan Villiers de l'Isle-Adam escriví la seva pitjor obra — *L'Ève future* — i la hi dedicà, en el fons no jutjava impossible que l'home de Menlo Park fabricés un dia una dona artificial com la que Fritz Lang ens serví en el film *Metrópolis*.

Aquesta «acció directa» d'Edison sobre la gran massa de gent té la seva explicació en el fet que ha aplicat tota la seva activitat i tot el seu talent a problemes pràctics.

Aquest home, que ara passarà en totes les biografies fetes tan de pressa com aquestes notes, pel més gran inventor del món, no era un inventor, fins potser era tot el contrari d'un inventor. Val la pena que ens expliquem.

Ben poques realitzacions són obra d'un sol home: són la suma de perfeccionaments aportats per molts. I Edison no féu gairebé res més en la seva vida que trobar solucions enginyoses — i genials i tot — a dificultats que comprometien la pràctica d'invents anteriors.

Fou un perfeccionador, més que res. Perfeccionà el telègraf, el telèfon, les làmpares d'incandescència, el fonògraf, el stock-ticker (aquell aparell que tots hem vist en film

sentit que aquest qualificatiu s'aplica als que revolucionen el món de les idees sense que sovint aquesta revolució es tradueixi immediatament en resultats tangibles al gran públic. Però precisament perquè les seves invencions han estat immediatament utilitàries, perquè el seu talent ha contribuït en molt a gran nombre de comoditats de la vida moderna, perquè li devem molta part del confort de què podem fruir, el seu nom és popular i el gran públic que no pot seguir l'alta especulació científica — ni falta que li fa — l'ha vist com el més alt exponent del savi.

Treballava massa en el seu laboratori per poder dedicar-se a l'especulació científica o a escriure. Es pot dir que a penes ha escrit res més que les descripcions dels seus aparells i les sol·licituds de patents.

I en dir això, no pretenem gens ni mica rebaixar el seu prestigi, merescut, ni gratar el sòcol de la seva glòria, la millor fonamentada dels Estats Units. Volem únicament incloure'l en la categoria d'esperits a què pertany, amb més dret que ningú.

Una vegada li preguntaren en què consistia el geni. Edison respongué: «En un u per cent d'inspiració i noranta nou per cent de transpiració», és a dir, de treball. Aquesta frase és el més breu i el millor retrat del treballador infatigable, que s'ha passat la vida inventant per gust i per encàrrec, milionari gairebé sense voler i sense cap afició al luxe, que a penes ha viatjat i que professa aquell pragmatisme i aquell optimisme que a Europa creiem tan americans i que revelava en un interviu a *The Forum* no fa més d'un parell d'anys.

HAY JOYAS Y JOYAS. HAY JOYAS DE RICO Y JOYAS DE SEÑOR.

RAMBLA DEL CENTRE, 33 - PASSATGE BACARDI, 2

CAMISERIA
FITÓ
BARCELONA

NOVETATS EN CAMISES
Jaume I, 11
Telèf. 11655

La col·lecció completa de MIRADOR pot consultar-se a l'Arxiu Històric de la Ciutat, plaça de la Catedral i carrer de Santa Llúcia, 1, "Casa de l'Ardiaca", tots els dies feiners de 9'30 a 1'30.

P. MALLA FRÈ
SASTRE

Rda. St. Pere, 24 Barcelona

sensacional
sense cabells blancs
ràpidament amb la novíssima preparació científica

agua colonia misteriosa

dóna brillantor al cabell, treu la caspa i evita la seva caiguda perfumada • higiènica • eficaç

EL CINEMA

Dues estrenes

Demà Studio Cinesa presenta a Barcelona el film *Artemi*. *Artemi* és un film de la Sovkino inspirat en l'obra de Màxim Gorki, *Cain i Artemi*, novel·la de l'època tsarista, de la qual els realitzadors del film han fet una obra sadollada d'esperances revolucionàries.

Es, sostingut per una anècdota més o menys feliç, una visió del món pre-revolucionari; una visió, doncs, de misèria i d'abjectió, intensificada a ultrança. Cain és el tipus de jueu escarnit i maltractat per tothom que reuneix al seu redós als joves estudiosos i nobles que seran els revolucionaris de demà. Un film de la Sovkino, institució que funciona sota el control directe dels Soviets i que senyala sense vaguetats la participació semítica en la gestació del fet revolucionari rus.

El film s'adreça més aviat als nervis que a la consciència artística de l'espectador. És alguna cosa d'excés i punyent a l'extrem. Tenint en compte que la idea que l'inspira ha triomfat presentant com un panorama de la vella Rússia.

Totes les primeres escenes, sobre la vida miserable d'un petit districte de les vores del Volga, són com una condemna de la vida; almenys és un anatema contra l'existència el crit de tots els protagonistes. Successió ràpida, portada amb un ritme angoixós i intermitent d'imatges crispades de dolor, podrides de misèria. El director ha tingut l'encert d'imaginar un espectador d'aquestes imatges. És un nen, la testa del qual apareix de tant en tant en primer pla. Un nen in-mòbil que esguarda amb els seus ulls molls d'un tímid plor tot aquell món que l'envolta.

No cal dir que tot aquest negre pessimisme no és sinó de superfície, ja que el film tot ell, com a obra d'un perfecte revolucionari, implica al contrari un optimisme enorme, com hom pot constatar a la fi, on Cain excusa la malícia dels homes, que per ell no és sinó una conseqüència de la ignorància cultivada a gratient pel règim burges. La revolució, en emancipar els esclaus i instaurar la justícia, bandejarà el mal, i com diu Artemi: «el sol brillarà per tots nosaltres».

El film està fet amb un domini tècnic absolut, però resta tot ell una obra de segon terme. Els mitjans expressius no són subtils, sinó més aviat de qualitat gruixuda. Hom aconsegueix associacions d'imatges que, si en començar a conèixer el cinema rus feien el seu efecte, ara la repetició i exageració les fa banals. A més, com deia en començar, els espectacles de crueltat són excessius.

La interpretació, a cent llegües de la manera americana. Una escola d'interpretació que reix a plasmar els estats interiors d'una manera esquemàtica.

El que hi ha de més admirable són les

escenes de fons. Cal veure l'escrupolositat amb què semblant treball ha estat executat.

De *Le Million* de René Clair, que Studio Cinesa presenta al mateix temps, en parlarem en el número vinent, ja que l'espai que resta val més consagrar-lo a un film que ja s'ha estrenat i que per tractar-se d'un film amb Joan Crawford moltes persones hauran anat a veure.

Joan Crawford en «Danseu, folls, danseu!»

El títol d'aquest film, *Danseu, folls, danseu!*, feia pensar en un film de tesi. Però en aquest film, com a tesi no n'hi ha més que una, consistent a demostrar a la joventut desvagada que en lloc de ballar, més valdria que aprenguessin a guanyar-se la vida, per si demà un revés de fortuna els condemna a aquest recurs.

Sortosament el film té un abast molt més ample que el que dona a entendre el títol, i la tesi i el talent de Harry Beaumont asseguren una bona hora d'honestia distracció.

De moment podem dir que el film repeteix *Verges modernes* del mateix director, ja que debuta amb una visió d'una jornada de plaer entre aquella joventut absolutament despreocupada; però aviat tot canvia i amb un positiu avantatge pel que es refereix a l'interès del film. Els protagonistes s'arruïnen i aleshores comencen alguns episodis bons. Són germà i germana. Aquesta és defensa el sou a la redacció d'un diari, i l'ambient del qual està vist amb un humor deliciós, i el xicot es fa traficant de begudes alcohòliques, i aquest és l'altre aspecte del film, aspecte que acaba per imposar-se. El món de la xurma amb els episodis de sempre, però que per ara no fatiguen encara.

Els rètols sobreimpressos damunt del film, laconics com és bo que siguin i redactats correctament. Cal dir això perquè aquest treball ha estat fet a Amèrica, i és molt satisfactori veure que allí asseguren ensembla la perfecció material del procediment i la qualitat de la redacció.

J. P.

Ja ho sabeu...

—que la cèlebre parella Stan Laurel i Oliver Hardy ha fet el seu primer film de llarg metratge? El títol original és *Perdóneu-nos* i és una història d'un crim, un crim que fa riure, és clar.

—que Joan Crawford s'ha tornat rossa? Almenys en *L'edat moderna*, el darrer film seu.

—que Pudovkin ha començat el *découpage* d'*El Desertor*, film en dues versions, alemanya i russa?

PANORAMA

POSTAL (ROMANTICA) DE LILLIAN GISH. —La invisible crinolina feia muntar la figura damunt de núvols d'ingravidesa. Ploraves llàgrimes de silenci. I l'home se n'era definitivament anat. A fora, sota la nit tèrbola «plouen veus de dones, com si elles fossin mortes en el record». Però ara les anem veient. Les anem reconeixent. Són Teresa, Júlia, Margarida, Carlota. I tu, Lillian. (En l'ombra, rera una constel·lació de pistoles desesperades, els galans.) —Neixien a l'entorn coixins de silenci; muralles feixugues de tristesa. La llum del gas et posava pàl·lida; més pàl·lida encara. I l'esperança es feia prima de defallences. El fill —aquell fill! — arrencava el plor. I tu l'apretaves contra la sina. Oh, llàgrimes! Els llavis s'estremien en una contracció nerviosa, sense rebel·lió. Recordaves la toia de roses del nuviatge; el lliri de la promesa; la flor del taronger de les nupcies; el crisantem vellutat de l'endemà. I les espines de després. I l'espina de la maternitat en l'esgarrifosa soledat sense tendresa. I el plor. (Els ulls eren plens de llàgrimes quan el director impressionà aquell primer terme anguniós, sota aquella lluna artificial d'una tristesa de quaranta cinc bugies). —D. P.

Cinema amateur

Tots els que s'interessen per la qüestió han de veure amb entusiasme el concurs de cinema amateur organitzat pel Centre Excursionista de Catalunya, al qual importants cases comercials de la nostra ciutat han volgut portar llur cooperació, mitjançant l'oferta de valuosos premis.

Cal felicitar els organitzadors de tal concurs que, portant l'estímul entre els aficionats, pot provocar importants resultats a tenir en compte en preocupar-se de producció nacional. Trobem que en comptes de fer concursos d'artistes de cinema, com és la dèria de per aquí, el que cal organitzar són concursos de directors. Aquest concurs, tan oportunitat organitzat pel Centre Excursionista de Catalunya, pot donar-nos una pauta en aquest sentit.

Voldríem donar dades concretes sobre ell, però el poc espai de què disposem no ens ho permet. Tots els que s'hi interessin poden dirigir-se al Centre Excursionista, on els facilitaràn tota mena de dades.

El que eren

Moltes estrelles de cinema han començat pel teatre: Greta Garbo, a l'Acadèmia Dramàtica de Suècia; Dorothy Jordan, Joan Crawford i Ramon Novarro, com a dansaires; Marion Davies, de *chorus girl*; Menjou, John Miljan, Polly Moran, com actors. Norma Shearer i Neil Hamilton debutaren en el film fent de comparses; en canvi, Marie Dressler i Cliff Edwards ja eren cèlebres al music-hall quan debutaren en el cinema. Buster Keaton era acróbata, Leila Hyams model i William Haines empleat de despatx.

La versió castellana de «Rango»

Un film tan meritori com *Rango* no ha estat, al nostre entendre, presentat en la forma que mereixia. No fa pas gaire temps que aquí mateix parlàvem dels avantatges i els inconvenients dels rètols superposats damunt les imatges. En *Rango* ha estat adoptada també aquesta solució, viable en molts casos, però que en el present creiem que no era pas la més indicada, i ens proposem de donar les raons per les quals sostenim aquesta opinió.

El film no comporta cap diàleg; per tant, les paraules no tenen altra funció que donar-nos una explicació del que veiem.

Segurament que en la versió anglesa aquestes explicacions estan registrades en la cinta per la veu d'un *speaker*. Per què no fer, doncs, el que la Paramount féu amb l'anterior documental sobre l'expedició Byrd al Pol Nord? Valia la pena de donar-nos una versió espanyola, que la cinta bé ho mereix, amb un *speaker* que traduisi a l'espanyol el discurs original, evitant de fer gaire literatura, que generalment sol ésser mediocre.

Els rètols no podien intercalar-se en el curs del film per mor de l'adaptació musical, que hauria obligat a sacrificar unes quantes escenes a cada rètol; però ara, amb els rètols superposats, quasi es pot dir que aquestes escenes són sacrificades, almenys parcialment, cosa que, quan és un mal necessari, aconsola; en *Rango*, on és inútil, sap més greu.

UN FILM DE STERNBERG

“MARROC”

Josef von Sternberg no sols és avui un dels homes que tenen una intel·ligència més lúcida de l'ànima del cinema i dels seus mitjans d'expressió, sinó que al mateix temps —i és això el que dona als seus films un valor de pregona humanitat— és un home que té moltes coses a dir-nos. És una personalitat que fa sentir a través de tot alguns *leit motivs* que enclouen tota una ideologia, tota una actitud enfront el món. Una ideologia que, a propòsit d'*El món contra ella*,

a prova, nítida després d'haver passat per la constància i el sofriment, guanyarà la partida. Marlene Dietrich, amb els seus nus següers a través del desert immens el batalló en el qual hi ha el seu home. Quan la figura d'ella es fa invisible als nostres ulls, el film s'apaga per deixar la imaginació lliure de seguir per on vulgui.

Hi ha encara la figura d'Adolphe Menjou, molt atraient en el seu paper. L'anècdota, despullada de tot el robatge

Gary Cooper i Marlene Dietrich en «Marroc»

ja tractava de barbotejar i a la qual aquest nou film, *Marróc*, és un xic infidel.

Retrobem en ell els mateixos tòpics morals, és cert; però des d'un punt de vista d'intenció artística, almenys jo no he sabut retrobar-hi la mateixa virtut d'alguns films anteriors de l'autor.

Marróc aconseguirà un gran èxit de públic. El mereix i ningú no se'n planyerà.

Marróc és la història de dos éssers. Ell (Gary Cooper), allistat a la Legió estrangera; ella (Marlene Dietrich), allistada a la tropa de dones que viuen al marge de la societat, a aquesta legió estrangera femenina, per emprar els propis mots de l'heroïna. Dos casos desesperats, dues persones indiferents a tot, incapaces d'abrigar entusiasme per res i sentint la feixuga càrrega d'una vida monòtona que no coneix altres intensitats que les procurades pel plaer i l'aventura.

Es coneixen tots dos en un cabaret marroquí on ella treballa. Inicis d'una passió violenta. Però el moviment natural d'aquesta passió es trobarà en contraposició amb altres sentiments de gran qualitat. Dialèctica subtil d'accions i reaccions, en la notació de les quals Sternberg ha pogut lluir el seu coneixement de la dona i de l'amor.

De totes maneres, a la fi, la passió posada

amb el qual l'ha guarnida Sternberg, és dèbil i sona a vegades a lloc comú. Hi ha gestos previstos i escenes muntades amb un esquema acadèmic, però Sternberg ha sabut, amb el seu talent, infondre una veritable emoció a quasi totes les escenes d'aquest film. *Découpage* perfecte i una neta concepció del que avui pot ésser ja una cinta parlada i sonora.

Per crear un ambient, per augmentar el realisme d'una escena, el so és emprat amb justesa. No és sinó una prolongació justa del cinema mut, un apèndix raonable, el so remarcant el que les imatges inicien. El xiulet del vapor en començar, per exemple, unint una llarga fila d'escenes, és singularment excitant. Jo no sé d'un so més recarregat de nostàlgia, de sensacions de comiat, dol de separacions, d'absències.

L'ambient de la Legió estrangera, apte a l'enclosió de violències, molt fotogràfic en-sems, ha estat donat amb força, sense per això igualar *Beau-Geste*.

En una paraula, *Marróc* és un film estimable en el qual veiem en tot moment la perícia d'un dels més grans cineastes actuals, però hi manca aquella palpitàcia crua i sincera que animava *El món contra ella* i els bons moments d'*Els docs de Nova York*. J. PALAU

Coliseum

AVUI

El més fidel reflexe de l'ànima gauxa imperiosa i romàntica

LUKES DE BUENOS AIRES

CARLOS GARDEL
Gloria Guzman
i Sofia Bozan

Es un film "Paramount"

"STUDIO CINAES"

(KURSAAL)

presentarà demà divendres a les 22 en

SESSIÓ ÚNICA

Un film de P. Petroff - Bitoff:

"ARTEM"

producció Sovkino, Moscou

Un film de René Clair:

"Le Million"

producció Tobis, París

Es despatxen localitats sense recàrrec de preus, en el Kursaal, de 5 a 7.

Greta GARBO

INSPIRACION

AVUI, DIJOUS ESTRENA

AL

TIVOLI

FANTÁSIO

AVUI

Un nou triomf de l'ídol del CINEMA SONOR

"FOX"

Or de llei de la pantalla

EL TEATRE

L'hostalera Glòria

Si aquella mena d'embraguesa que hom ens ha contat tantes vegades que provoca en els nervis, en els sentiments i en tot l'organisme d'un actor o d'una actriu, sentir sota els seus peus el cruixir de les posts de l'escena, veure's il·luminat per la llum de les bateries, contemplar-se sota els frisos i les bambalines, trobar-se voltat per tots cantons d'allò que és la vida d'un escenari en activitat i, abocada al seu damunt, la gran concavitat penumbrosa de la sala amb les seves múltiples mirades invisibles i la seva unànime atenció, és cosa veritablement digna de crèdit o bé no és res més que pura fullaraca literària, potser no ho podem esbrinar mai. Per altra part, ben mirat, és cosa que tampoc ens haurà d'interessar massa, car el que compta són els resultats que hom obtingui amb la seva feina i no l'estat d'ànim amb què l'executa.

Sense voler-ho, ens tornem a trobar sempre amb la mateixa qüestió: la inspiració de l'actor, té res a veure amb la interpretació que ens dona? No ens referim a la Paradoxa de Diderot sobre les emocions i els sentiments i llur representació per part de l'actor — car per nosaltres no hi cap discussió —, sinó exclusivament a la inspiració d'aquest com a tal envers la seva funció, sigui la que sigui l'obra que es tracti d'interpretar. Si per un costat sentíem Ludmila Pitoëff que us diu: «Quan treballa damunt l'escena, allibera la meua ànima», per l'altre cantó podreu escoltar també la veu de l'històric més innoble i més indotat que us parlarà si fa no fa amb les mateixes paraules.

I és que la inspiració, com els sentiments i les emocions, està a l'abast de totes les fortunes. Allò que fa el bon actor, com la bona actriu — igual que el bon sabater, igual que el bon metge, igual que el bon novel·lista —, no és pas precisament la inspiració, sinó la intel·ligència. Bella cosa és indubtablement aquella, però sense aquesta és ben difícil aconseguir res de bo.

Si Maria Vila és una actriu inspirada, si treballa amb entusiasme, especialment en aquelles obres que s'ha pres amb afecte, és veritablement cosa digna d'ésser mirada amb consideració. Maria Vila en escena potser es sent arravatada per aquella *embriaguesa mística* de què parla Lugné-Poë, però en els seus papers hi ha alguna cosa que per l'espectador val molt més: la mida justa amb què sap fer-li arribar el pensament i la intenció de l'autor.

I això s'aconsegueix no treballant amb gust i sentint els personatges i prou, sinó que s'hi arriba després d'estudiar de debò cada obra i no deixant afluir cap de les molles de la intel·ligència, totes sempre teneses per tal d'aconseguir cada efecte desitjat, corregint, llimant i redreçant un dia darrera l'altre tot allò que li pugui ésser un obstacle, que massa vegades és el mateix sentiment i la mateixa emoció que es tracta d'expressar; aquells matisos quasi

inaprensibles que només es poden dominar amb l'observació intel·ligent i atenta i que mai no es podran deixar a l'atzar de la inspiració.

Aquesta és la Maria Vila, actriu de raça, que s'ha anat fent ella mateixa i cada vegada se'ns mostra més segura i més mestressa del seu art; i que ens va donar a l'Apolo *La dona verge*, de Fontdevila, al Romea *Fidelitat*, de Sagarra, *La Mare de Hamlet*, de Millàs-Raurell, *Maria Rosa*, de

Maria Vila en el paper de Glòria

Guimerà; la Maria Vila, que ara darrerament ens ha donat aquesta Glòria, l'hostalera, que és una bellíssima creació. Una dona ben raçada, traspuant humanitat en cada un dels seus diversos jocs d'humor segons es descabdella la peripècia. En començar l'obra, xerraire, cridanera, atabalada i atabaladora, optimista i enfadada, segura d'ella mateixa i de tot el que l'envolta; després, inquieta, descoratjada, espantada i aterroritzada successivament en pressentir la catàstrofe que s'acosta; i, en acabar, recobrat el seu aplom, veient seu altra vegada allò que temé perdre, digna i continguda en la seva alegria. Caràcter complicat, ple d'alts i baixos, de canvis gairebé imperceptibles i de matisacions — és potser el tipus de Sagarra més ric de psicologia que coneixem —, Maria Vila ens el dona amb tota la seva riquesa i tota la seva complexitat.

I després de tot, hi ha alguna cosa que haurem d'agrair-li sempre: Maria Vila ens diu en vers allò que està escrit en vers. Hi estem tan poc acostumats! Això, encara que per algun amic nostre sigui un defecte, per nosaltres és una gran qualitat.

JOAN CORTES

"Fuente escondida"

E. MARQUINA AL GOYA

Vetací un drama el qual no us sabeu avenir de veure'l representar en castellà. El mireu i remireu per tots quatre costats i, com més el mireu, més us fal l'efecte que es tracta d'una traducció. Tot el que fan els personatges dalt de l'escena; tot allò que diuen, és d'aquí. Ens sobta sentir parlar d'aquella guisa als personatges, car us fan l'efecte que són veïns nostres o coneguts de tota la vida.

El cas de Marquina dramaturg és d'allò més curiós. Va començar escrivint obres de to netament espanyolista. De mica en mica, el seu espanyolisme s'ha diluït, per acabar transformant-se en una mena de regionalisme teatral; fins arribar, en aquesta darrera, de la qual, per bé que de certa manera, pot dir-se que es tracta d'una professió de fe catalana.

Consti que diem això en un sentit purament artístic. Marquina, poeta i dramaturg, així que recerca en la vida dels pobles humils la font de la seva inspiració, per bé que embellint-la amb les irisacions del calor local o del pintoresquisme, queda un dramaturg estricte, un poeta que expressa sentiments i passions. El d'abans, el de l'època espanyolista, era ofegat, gairebé sempre, per la retòrica o per l'emfasi.

Recordem *En Flandes se ha puesto el sol?* Va ésser un èxit, que consagrà el talent teatral de Marquina. Res de tan inflat, de tan retòric, de tan desproveït de lluetat humà com aquella obra, de la qual podria dir-se que es tractava d'un monòleg en el qual parlava molta gent. El seu èxit va ésser de to més aviat polític que literari o dramàtic. El públic que va fruir les primícies de l'estrena, es va sentir afagat en els seus més íntims sentiments per aquells versos sonors, i correspongué a l'afalac amb els seus aplaudiments. No hi aneu a cercar res més, perquè no ho trobareu pas, a les causes d'aquell èxit, que fou, certament, esclatant.

«Espanya y yo somos así, señora! Però això era abans, i d'aquest abans ben bé ja fa vint anys. En el transcurs d'aquest espai de temps, els exaltaments lírics o patriòtics de Marquina s'han calmat. I un cop calmat, quan ha sentit la necessitat d'expressar-se, no ha fet amb contenció, procurant prendre l'atenció de l'espectador per mitjà de l'emoció i no pas valent-se de la resplendor del *latigullo*, o de l'espuma encesa, rutilant, del vers ple de sonoritat i quasi privat de lluc.

Ha estat, precisament, per mitjà dels drames humils que ens ha pogut donar una visió encertada de l'esperit de Castella. L'altra, la del període de Flandes, era una visió estèrgida d'aquella Castella heroica i atemorida, construïda a través de llegendes es-trafolàries i d'històries interessades a explicar gat per llebre.

Marquina ha escrit moltes obres de teatre. En elles es marca, amb trets acusats, la corba accentuada d'una evolució lenta, gradual, que ve des de l'estil declamatori dels començaments vers la contenció i la síntesi; i això a mida que es desprèn del flast declamatori i espanyolista, de tipus de museu o de vitrina guardadora d'objectes d'arqueologia.

Perd inflament i guanya intensitat. *La ermita, la fuente y el río* era una obra, en aquest sentit, plena de traballes. *Fuente escondida* és un drama que es presenta ben net de faramalla retòrica. Els personatges són de carn i ossos; pensen i parlen, riuen i ploren. Tenen un cervell i uns sentiments que els sacsegen l'ànima. Abans, a l'època del retoricisme, del vers envernissat de brillantors, feien un dring fals; tot i el seu valor palpable, no ens acabaven de convèncer.

El que és una veritat incontrovertible és que el poeta, encara que circumstancialment s'expressi valent-se del recurs del teatre, no té altre remei que el d'anar a cercar la veritat, la poesia, allà on es troben. En el poble.

JAUME PASSARELL

Traduccions

Començada la temporada de teatre català, les nostres empreses es disposen a presentar, com cada any, un programa d'estrenes d'autors locals, combinat amb algunes traduccions d'obres estrangeres. Entre un nucli de literats, més sentimentals que artistes, s'ha cultivat constantment una tendència protestatària davant les traduccions.

—Hi ha tants autors catalans que no poden estrenar — diu el cor de patriotes — i ens entrememem a fer obres estrangeres.

Efectivament. Hi ha alguns, molt pocs, autors catalans que, malgrat tenir escrites una, o dues, o tres comèdies, no poden arribar a estrenar-les. Val la pena, però, que el lector no s'enteneixi prematurament sobre la sort d'aquest obscur heroi de les lletres catalanes. Per un regular, l'escriptor del país, si alguna dificultat se li presenta, és la de lluitar-se d'estrenar cap comèdia. Per sort o per desgràcia — voldríem creure que per desgràcia — els empresaris de teatre català van tan assedegats a la recerca d'obres, que ens fa l'efecte que en cap país del món no deu ésser tan fàcil com aquí arribar que, amb el mínim de control, una escena regular us aixequi el teló per a presentar al públic les vostres genialitats.

El que escriu aquestes ratlles seria més aviat partidari que les escenes locals — prodiguessin les obres estrangeres, sempre que la producció del país no en surti perjudicada. Actualment, però, el nostre públic té una misteriosa antipatia per tot l'estranger. Mai cap traducció no serà escoltada amb la passió, i si voleu amb l'interès, com l'obra de l'autor local més modest. Tota la producció dramàtica de fronteres enllà ens arriba aquí amb un aire esbravat, qualsevol diria que una hàbil manióbra duanera li ha llevat tota la sal i el pebre i el valor emocional. Sols així es comprèn que les obres que comptin amb més possibilitats d'èxit siguin les que vénen excepcionalment carregades d'essències fortes, d'una truculència prou notable per a dominar i superar tot *naturalisme* possible. Aleshores, l'obra dramàtica es converteix en un article exòtic que el públic celebra per uns virtuts extra-teatral.

Exemples: l'èxit de *Mary Dugan*; el fracàs de *Marius*.

Per aquestes raons, no és gaire lícit de criticar les nostres empreses per la tendència més o menys irreprimible que tenen a donar-nos obres de poca qualitat literària. L'experiència ens ha demostrat que el nostre públic no està gens disposat, ara per ara, a trobar que Molnár, Pirandello, Pagnol, Kayser, Passerol o Maugham — per citar-ne uns quants a l'atzar — són superiors als autors més modestament acreditats del país. I, seguint aquesta línia de conducta que marca el públic, les empreses s'encaparran ben poc a suplir amb la producció estrangera les llacunes dels autors del país. D'altra part, un públic que no ha estat capaç d'apreciar el *Marius*, de Pagnol, que l'any passat varen presentar-nos a Novetats, es mereix molt poques consideracions.

P. M.

Maria Vila en el paper de Glòria

Eduard Marquina i la seva neta

La rivalitat entre la germana de l'hereu i la muller d'aquest, la qual, perquè no ha tingut fills, hom la considera com una intrusa dins de la família. Conseqüència directa de l'estructuració característica de la família pagesa catalana, basada en els privilegis de l'hereu. Aquest és el nervi, però l'acció de l'obra es provocada per l'amor recondit de la germana per un traginer. La germana amaga aquest amor a tothom. Passa per egoista als ulls de la gent quan és tot al contrari. Aquesta figura, racialment catalana, Marquina ha assolit pintar-la amb emoció; i aquesta emoció, expressada amb una bella intensitat, continguda i patètica, per la senyora Xirgu, s'encomana tot seguit al públic.

Hi ha en l'obra un idilli sentimental entre dos minyons que serveix per ambientar-la, per a donar-li amenitat sense, però, distreure el procés de l'acció.

L'obra és bellament escrita; els intèrprets, que ja en portaven cinquanta representacions a Madrid, la juguen amb un domini perfecte. Tots ells s'hi troben encaixats. Cap d'ells no desentona. Posats a citar-los, els hauríem d'anomenar a tots. La manca d'espai ens impossibilita de fer-ho, tal com fóra el nostre desig. Acabarem, doncs, remarcant la interpretació de Margarida Xirgu, plena de finesa, alhora que de sobrietat. En aquesta obra demostra la senyora Xirgu la flexibilitat del seu talent d'intèrpret, i com sap adaptar-se, amb una fina sensibilitat, als tipus més diversos. Passa dels purament declamatoris del teatre benaventura a aquests, concentrats i retinguts, de Marquina, sense esforç aparent.

Si l'obra fou un èxit clar, la interpretació l'acabà d'arrodonar.

Teatre Català Romea
COMPANYIA VILA-DAVI
Avui dijous tard, a les 5: La revista per a infants
LES AVENTURES D'EN TITELLETA
Nit, i totes les nits, a un quart d'onze.
L'Hostal de la Glòria
l'obra definitiva de Josep M. de Sagarra.

Teatre Català Novetats
GRAN COMPANYIA CATALANA
Direcció: C. CAPDEVILA
Avui: ESPECTACLES PER A INFANTS.
El formidable èxit de Josep M. Folch i Torres.
LES ARRACADES DE LA REINA
Aymeric, Galceran, la Morera i Jiménez Sales us faran riure de debò.
Nit: **TERTULIA CATALANISTA.**
VACANCES REIALS
I UN COP D'ESTAT
Dissabte, reestrena de la gran comèdia de Moïnar, versió de Carles Soldevila.
Modes per a senyor i senyora
No deixeu de veure l'estampa grotesca de Josep M. de Sagarra.
LES TRES GRACIES
Es despatxa a Comptaduria.

Feu fer els vostres gravats a
Fotogravats Exprés
IGUALADA, 6 (Gràcia)
Telèfon 76935

FILMS "OSSO"
Distribuïts per "Atlàntic Films"

LIDO CINE
(REFORMAT)
Dijous, 22, inauguració amb aparells
sonors Western Electric
Estrena de
UN SOIR DE RAFLE
(Noche de redada)
amb Albert Préjean i Annabella
Preu únic, 2 pessetes
Es despatxen localitats a partir de dilluns

Palau de la Música Catalana
ORQUESTRA
PAU CASALS
Avui, dijous, a les 10 nit. Tercer concert,
dirigit pel mestre
EDUARD TOLDRA
amb la cooperació de la sopràn
CONCEPCIO BADIA D'AGUSTI
i la pianista
ENRIQUETA GARRETA
Despatx localitats i entrades: Guixeta Palau

COMPANIA TRASMEDITERRANEA
MADRID: PLACA DE LAS CORTES, 6. — BARCELONA: VIA LAIETANA, 2
Serveis regulars de vapors comercials i correus entre la Península, Balears, Norm d'Àfrica, Canàries, Guinees Espanyola
LINIA RÀPIDA DE GRAN LUXE
BARCELONA-CADIZ-CANARIES
Sortides setmanals els dissabtes, a les 12 hores. Efectuaran els serveis les modernes motonaus
CIUDAD DE SEVILLA i CIUDAD DE CADIZ
Línia comercial amb escales en tots els ports de la Mediterrània, Nord d'Àfrica i Canàries.
Sortides quinzennals el dijous.
LINIA RÀPIDA DE GRAN LUXE BARCELONA-PALMA DE MALLORCA
Sortides tots els dies (llevat els diumenges) de Barcelona i Palma, a les 24 hores per les modernes motonaus
CIUDAD DE BARCELONA i "CIUDAD DE PALMA"
Serveis regulars entre Tarragona, València, Alacant i Palma de Mallorca i entre Barcelona i Mahó
LINIA RÀPIDA REGULAR ENTRE ESPANYA i TERRITORS DE GUINEA ESPANYOLA (Fernando Poo)
Sortides el dia 15 de cada mes amb escales a València, Alacant, Cartagena, Cádiz, Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Rio de Oro, Monrovia, Santa Isabel (Fernando Poo), Bata Koko i Rio Benito, pels vapors "TEIDE" i "LEGAZPI"

LINIA RÀPIDA REGULAR ENTRE BARCELONA i VALENCIA
Sortides de Barcelona: dilluns i dijous, a les 20 hores.
Sortides de València: dimecres i dissabtes a les 19 hores.
Servei prestat per la motonau
"CIUDAD DE VALENCIA"
Primera: 35'50 pessetes; Segona: 21'50 pessetes; Tercera: 10'00 pessetes.
Servei ràpid setmanal
Mediterrània-Cantàbrica
Amb escales a tots els ports. Sortides tots els dimarts.
LINIA REGULAR ENTRE BARCELONA, ALACANT, ORAN, MELILLA, CEUTA, MALAGA i VICEVERSA
Sortides de Barcelona tots els diumenges a les 8 hores
Servei comercial entre la Península, Nord d'Àfrica i Canàries, amb escales a tots els ports de la Mediterrània
Sortides quinzennals
SERVEIS DIARIS ENTRE MALAGA i MELILLA
DELEGACIO DE LA COMPANYIA A TOTS ELS PORTS

EUROPA o AMÈRICA,
Escandinàvia o Turquia,
tots els països són bells
a través l'amor de les
seves dones
Feu la prova veient
¡VAYA MUJERES!
Direcció: Raoul Walsh
Víctor Mc. Laglen, El Brendel,
Edmund Lowe, Greta Nissen.

La divertida i espectacular comèdia
que triomfa en el
FEMINA

"FOX"
Or de llei de la pantalla

Kursaal i Capitol
AVUI
ESCLAVAS DE LA MODA
con: **CARMEN LARRABEITI**
FELIX DE POMES
Dirigida por
David Howard

completan el repartiment:
Juli Peña, Blanca de Castellón, Enriqueta Soler, Rafael Calvo i Ralph Navarro
Sobre un fons enlluernador de luxe i costums segle XX, el sublim i a voltes equivocat amor maternal d'ara i de sempre
FOX or de llei de la pantalla

LES ARTS - DISCOS

ESBÓS D'UNA CONFIGURACIÓ ESCOLAR

El pla d'A. Ferrant

De la proclamació de la República ençà, algunes coses han estat enderrocades. D'altres han estat creades. La República ha projectat una forta ventada de renovació sobre molts prejudicis. I ha aconseguit de fer-ne una escombrada definitiva. Moltes coses, però, es mouen encara en l'ambient enrarit que sempre han conegut. Les Escoles de Belles Arts, per exemple. Les Escoles

ha de proporcionar a l'alumne el mitjà de trobar-se a través d'una instrucció. Com diu Gleizes: «fer-se a la mar sense brúixola, és una follia». A l'Escola correspon, per via doctrinal i pràctica, incorporar a allò que és temperament, tot allò que, en la imaginació i en l'intel·lecte, pot donar origen a la materialització més depurada. S'ha partit de la intuïció i cal arribar al coneixement.

Angel Ferrant en el seu taller

de Belles Arts segueixen tenint el caràcter prehistòric i rutinari que les han convertit, fa molt temps, en una baluerna perfectament inoperant. De les Escoles de Belles Arts, ningú no se n'ha preocupat. La República, que ha actuat revolucionàriament en tants aspectes, no ha volgut, o no ha pogut, fer la revolució pedagògica. L'exemple de Mèxic, que ha renovat totalment l'ensenyament artístic, no l'ha temptat. I de les Escoles de Belles Arts, repetim, ningú no se n'ha preocupat. Millor dit, només una excepció confirma la regla general. El pla pedagògic d'Angel Ferrant. Aquest escultor, professor d'escultura de Llotja, ha tingut la bona fe d'imaginar un projecte per a unes Escoles de Belles Arts ideals. I diem que ha tingut la bona fe, car Ferrant ja sap perfectament que el seu pla, tal com estan les coses, no pot ésser de moment portat a la pràctica. Caldria recomençar. És a dir: caldria cremar les Escoles actuals i, damunt les seves cendres, bastir una organització absolutament inèdita, nova de trunca. Però, mentre vénen temps millors, aquest *Disseny* d'una configuració escolar, aquest *Projecte* per a unes *Escoles federades d'Arts plàstiques de l'Estat*, elaborat amb unes idees claríssimes, de claredat cristal·lina, sobre l'ensenyament artístic, i establert amb una lògica implacable, bé mereix un breu comentari.

Angel Ferrant creu que, donat el rol social que han de jugar les Escoles que ha projectat, cal estimular l'afició a l'art, de la mateixa manera que fou estimulada l'afició a l'esport, que cal proporcionar tota forma d'expressió espiritual de la mateixa manera que foren propagades les creences. És inútil i absurd fer professionals si al mateix temps no es procura formar una multitud que s'interessa. Aquestes Escoles haurien, sobretot, d'encarriar, d'estimular les aptituds. Encarriar les aptituds. Això és molt important. Recalquem-ho. Cal ajudar els alumnes a trobar-se.

El curs d'aquesta Escola ideal estaria dividit així: Curs d'iniciació, Cursos pràctics, i Cursos teòrico-pràctics o especialitzats. O sigui: tres fases del deixeble en l'escola: 1.ª, lliure manifestació, de caràcter general, dels dots naturals amb els quals l'escolari ha vingut al món; 2.ª, cultiu d'aquests dots individuals per mitjà d'una actuació conscient i intel·lectual per part d'alumne i professors; 3.ª, instrucció científica especial i realitzacions definitives.

Examinem primer el curs d'iniciació. En ingressar l'alumne a l'escola, s'imposa un període de tanteig. Labor expansiva i lliurement realitzada amb utilitat rudimentària de tota mena: fusteria, metallisteria, fang de modelar, paper, tela, llapis, pinzell... Pur joc per a l'alumne. Joc que el professor estimularà. Prohibida la còpia. S'ha de partir de l'alumne fins a conèixer-lo tal com és. S'ha de partir de l'alumne com a factor indeterminat per a convertir-lo en factor determinat. En aquest període d'iniciació, l'actuació de l'alumne ha de precedir sempre la del professor.

I passem ja als cursos pràctics. L'Escola

ment. A l'inrevés del que s'ha fet fins ara. Cal aspirar a una consciència intel·lectual. I aquest és el moment en què ha de néixer aquesta aspiració en l'escolari. Les classes seran amb un o diversos tallers d'assaig, segons les disponibilitats i oportunitat, amb la idea que cada classe en si pugui ésser presa per un taller genèric.

Després d'això, Ferrant enfoca les pràctiques definitives que es cursaran al mateix temps que es faran els estudis de tipus científic que completin la instrucció. Es donaran a l'alumne coneixements teòrics o estudis complementaris d'ordre científic. Notions matemàtiques i ciències físico-químiques. Història de la Civilització, mai Història de l'Art. Això és molt important. És interessant de conèixer les obres del passat. Però és absurd presentar-les com a model o exemple. El que interessa és arribar a conèixer-les en connexió amb les seves causes. O sigui, amb els fets que no deixaren rastre material en forma d'objecte d'art. Únic mitjà d'arribar a comprendre-les, d'arribar a distingir el palpitant del cadavèric.

Com és de suposar, la divisió d'arts majors i arts menors queda eliminada del pla d'En Ferrant. Tot, o gairebé tot, en la seva escola, des d'un tamboret fins a la positura d'una paret, ha d'ésser discutit i realitzat per alumnes i professors. Aquesta Escola hauria d'ésser una Escola de Poètica Manual.

Després, Ferrant estudia l'organització de la seva Escola. Ens manca espai per detallar-la. Constatem únicament que és d'una lògica perfecta. I assenyalam, com a resum, que en el cicle de l'orientació presentada es destaquen els tres moments següents: primer, manifestació íntegra del temperament individual; segon, cultura posposada, pràctico-intel·lectual; tercer, consciència de l'expressió plàstica. I es fixen, com a punts de suport de la nova escola, els següents: primer, síntesi normal del materialisme i de l'espiritualisme, única via humana de realitzacions positives; segon, instauració de la voluntat creadora en oposició al concepte imitatiu; tercer, exaltació del valor de tot treball manual aliè a l'estendardització.

Es clar que, per a la implantació d'aquests principis, és condició ineludible destruir o prescindir de la vella i corcada bastida retrospectiva, damunt la qual s'ha apuntalat fins ara l'ensenyament. I que caldrà substituir l'accent — tradicional i infortunat — de cosa oficial. Substituir anys per moment, pòls per netedat, solemnitat per familiaritat, acadèmisme per inspiració... Però això, ara per ara, és impossible. Cal esperar temps millors. I, en espera que la República, menys agabellada per la resolució de qüestions inajornables, dediqui a les coses artístiques l'atenció que mereixen, Angel Ferrant, controlat per una organització pedagògica absurda i irracional, prehistòrica, no pot fer altra cosa que orientar de la millor manera possible els seus actuals alumnes de Llotja. En un altre article veurem els magnífics resultats obtinguts, a desgrat de tantes traves oficials.

SEBASTIÀ GASCH

L'ART DECORATIU

L'Escola Massana

Aquesta Escola organitzà al final de curs d'enguany la seva habitual exposició de treballs escolars, i aconseguí el mateix èxit que l'any passat. Els èxits de l'Escola Massana s'expliquen per la qualitat dels treballs escolars, els quals en bona part semblen obres d'artistes madurs més aviat que exercicis escolars. Hi ha certament en aquestes exposicions els exercicis de dibuix del natural (i altres de dibuix decoratiu) que a totes les escoles semblen els mateixos: les tres pomes de Cézanne, el tovalló treballat i arrugat, el seu càntir, el seu morter, etc. Enguany la classe de dibuix del natural de l'Escola Massana ha afegit al tradicional repertori una cadira. Ben vinguda: això és un avenç.

— És igual: el mateix són bons uns models que uns altres, i per a l'estudiant que comença tots són nous. Però els treballs dels deixebles més avançats són ja en aquesta escola d'arts decoratives unes veritables realitzacions, ni més ni menys reeixides que les que ens seran mostrades en les galeries públiques d'art durant l'any artístic que comença, tan valuoses com la majoria de les realitzacions exposades al públic pels artistes professionals durant els anys anteriors.

Això vol dir que els professors de realitzacions de l'Escola Massana són molt hàbils en el propi ofici i àdhuc en l'art d'ensenyar-lo. Pel que fa als deixebles, actuen en certa manera, com els antics mestres de l'època d'or del gremialisme per relació als aprenents. En el període gòtic aquest era un bon procediment pedagògic; i en el període romànic el procediment encara era millor. D'altra banda no n'hi havia d'altre. Avui dia, que la pedagogia artística té tan bons antecedents, si volem considerar-ho sense mania, sense por i amb el sentit de responsabilitat que tota qüestió pedagògica ens ha de comunicar, haurem de confessar que el procediment és deficitari, a desgrat de les relativament engrescadores manifestacions de fi de curs que l'Escola suscita para, un any darrera l'altre, a la planta baixa de l'Arxiu Municipal Històric. El mètode pedagògic d'aquesta Escola és la causa del suposat deficit, perquè ell mateix és deficitari. En efecte, l'Escola Massana és una de tantes escoles de pla modern que ensenyen el conreu de les arts decoratives sense ensenyar-ne els antecedents naturals, els estils; ensenya tan sols les arts decoratives més modernes, les d'avui a quarts de deu de la nit; i negligeix voluntàriament les arts decoratives, tan certes i segures, de tot altre temps. Així resulta que com que (del mal el menys) els professors saben l'art modern de cada un d'ells, però no saben el d'altres temps (o no saben ensenyar-lo, o no poden, o no volen), tot l'esforç didàctic poden concentrar-lo en l'ensenyament exclusiu de l'art modern. Això seria un gran bé si l'art decoratiu, tan fluïx, que avui està de moda, hagués de perdurar, posem per cas, fins a l'aprovació de l'Estatut de Catalunya, i més enllà i tot; però és possible que d'ací cinc, sis, tres anys tothom es trobi d'acord sobre la necessitat de suplir-lo per alguna cosa més viva i substancial. Aleshores els deixebles que hagin après l'art decoratiu en aquestes escoles d'ensenyament limitat es trobaran sense preparació per a evolucionar. Si l'evolució continua desenrotllant-se sota els procediments de l'actual pedagogia de la impreparació, de la manca de tradició i de mètode, de la llibertat del deixeble, aleshores els artistes desnonats per l'evolució podran posar-se a professors, i així esquitllar la maltempada. Però, i si aquestes coses evolucionen amb tot el rigor d'una pedagogia racional de les Belles Arts?... I si no hi ha càrrecs de professor per a tots els artistes?...

Si l'Escola Massana hagués estat fundada per a l'ensenyament exclusiu de l'art que

la moda imposés cada any, tot i que un tal programa seria una extravagància perniciosa, podria l'Escola manifestar-se simplement com escola moderníssima de cada moment de la moda, i com a tal hauria d'ésser jutjada. Però, ni així, com escola moderníssima, l'Escola Massana no pot ésser considerada. Seguint els dictats de l'esmentada pedagogia anàrquica resulta que tal

Biblioteca Massana, a l'Arxiu Històric de la Ciutat

professor especialitzat en l'estil cubistejant faisona deixebles decoradors exclusivament en un estil cubistejant, mentre que al costat, tal professor especialitzat en l'estil dels pintors barrocs ensenya a esmaltar segons l'exclusiu estil barroc de la gran pintura del segle XIX.

No cal dir que per molt que arribin a imitar la perfecció de llurs professors els deixebles no tenen res, cap fonament, al darrera de tan particulars i heterogenis ensenyaments improvisats. Es diria que a les tals escoles hom educa els deixebles tan sols per a ben reeixir una exposició escolar de fi de curs.

Un cop èxits de l'escola, aquests deixebles es trobaran probablement tan desvalguts com aquells dos artistes que fan de protagonistes d'una novel·leta de Mark Twain. Ambdós eren aficionats i autodidactes. L'un s'enamorà dels fanals i l'altre s'engrescà amb els canons d'artilleria. I, cadascú pel seu cantó, no pintaven sinó això. No cal dir si amb la gran pràctica d'un sol tema arribaren a una perfecció mestriosa. El públic els premia de les mans els fanals i els canons d'artilleria. I a qualsevol preu. Tant, que aviat aconseguiren la celebritat i la fortuna.— Però no la felicitat; perquè, per més que procuraven combinar la disposició del fanal o del canó d'artilleria, les composicions arribaren a repetir-se, i la monotonia de llur treball els entrüstia. Un dia però tingueren els dos cèlebres pintors la idea salvadora de renovar llur art famós per mitjà de la col·laboració; i s'associaren per tal de poder pintar composicions més variades a base de fanals i canons d'artilleria conjunts. El públic es tornava boig d'entusiasme davant d'aquelles novíssimes pintures. I els dos pintors esdevingueren molt més cèlebres i multimilionaris.— Però (el que són les coses d'aquest món...), encara no eren feliços! Sentien una profunda melangia, una recança mortal que els corsecaven de la recança de l'acordió. I no cessaven de lamentar-se: Ah!... si almenys sabéssim pintar acordions!...

Cal donar, doncs, als estudiants de les Belles Arts la possibilitat de poder pintar qualsevol cosa, àdhuc acordions, si a mà ve.

JOAN SACS

PROJECTOR

POSTAL DE FRANCESC DOMINGO. — Francesc Domingo, sobre la maroma fina, sobre la corda de violí de la seva veu, camina per les coses concretes i limitades, com un receptor d'horitzons exactes. Per la finestra de l'estudi, puja el soroll de brollador i ocells, de la plaça de capital de província, anomenada Reial. Si ens vinculàvem per a mirar els grups d'anarquistes i de filatèlics, ell estenia els fils afïnats de les seves paraules per damunt de les palmes, fins a estromcar-les davant la bandera roja del Bloc Obrer i Camperol. Tímid de veu, i com corbat de la seva pròpia timidesa, sols en encarrar-se amb la tela prenen lluissors vivíssimes els ulls. Després la pupilla negra se li omple de somnis inconcrets i d'estampes de music-hall, en una cinematogràfica alternància de primers i darrers termes. Li tremola la veu mentre la mà se li fa ferma i segura, en la corba difícil. (Carmen, la model, té una rialla desvergonyida, de noi del carrer.)

DE LES BARBES CONSIDERADES COM A SIMPTOMA. — Si ens consternava, la definitiva evasió de la línia senzilla en la moda femenina d'enguany, si la fugida del mallot i de la faldilla curta ens donava dades simptomàtiques sobre el fracàs d'una posició pragmàtica i practicista del nostre temps, ho fèiem sempre creient que es tractava d'un fenomen que explica el més il·lustre dels ex-amics de Catalunya com una recaiguda en el *fi-de-segle*.

Més que res, ens feia considerar el fet com una cosa passatgera la singular divergència amb què la moda diferenciava les línies dels homes i de les dones. Als salons de ball, homes i dones ens donaven l'estampa de dues èpoques enllaçades per la cintura. Vestits femenins afínadíssims, solemniais, plens de farbalans i de retòrica, al costat de vestits masculins tallats amb una evident intenció esportiva.

Deixeu-me dir que jo havia ja presentit símptomes de la tragèdia. L'any passat les solapes de les americanes i les formes de les armillas presentaven una marcada tendència a romanitzar-se. Les corbates s'enllaçaven d'una manera indolent i descuidada. Hom començava a exhibir uns pentinats turbulents.

I ara, les barbes! Cada dia es veuen més xicotets joves amb barbes. Per bé que vacilants encara — hom dubta entre la del nihilista i la del filòsof —, el signe és ben clar i ajuda a establir la nostra consternació primera. Caldria dir adéu, definitivament, als guanys de claredat, de senzillesa, de classicisme, que el Noucentisme havia reconquerit. Aquesta devoció romàntica de la moda és exactament la devoció romàntica dels sobrerrealistes. Això en el tercer terç del segle XX. Quan tot just el segle XIX havia deixat d'ésser un perill com a persistència, se'ns apareix terrible i commovedor com un perill per reacció.— D. P.

CAMISERIA
FITO
BARCELONA
ESPECIALITAT EN LA MIDA
Jaume I, 11
Telèf. 11655

La màquina d'escriure de qualitat

CASA ORBIS
F. FERRER AYMAR
Clarís, 5 : Telèfon 19763
BARCELONA

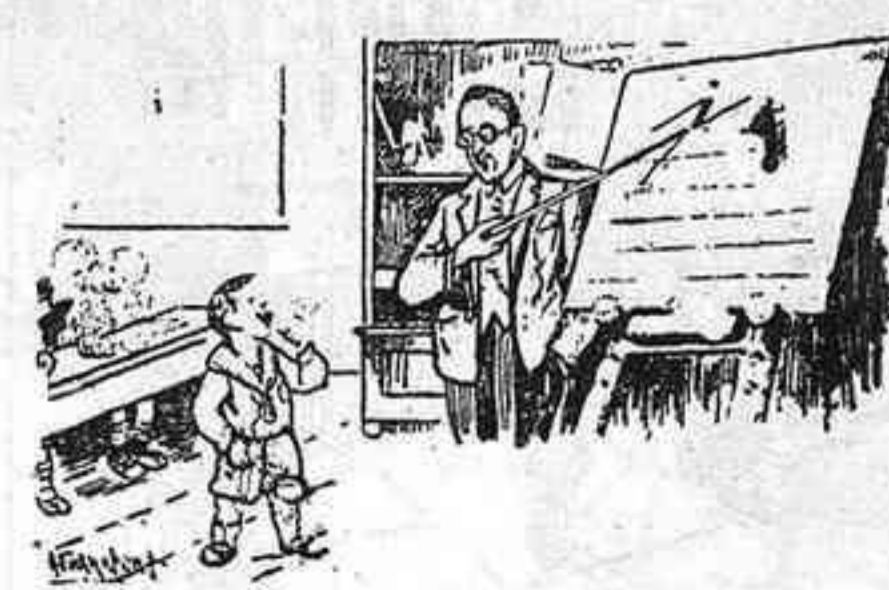
—Que gent que el segueix! Segurament és algun gran jugador.
—I ca! Són gent que es tornen a vendre les pilotes que perd.

(The Passing Show, Londres)

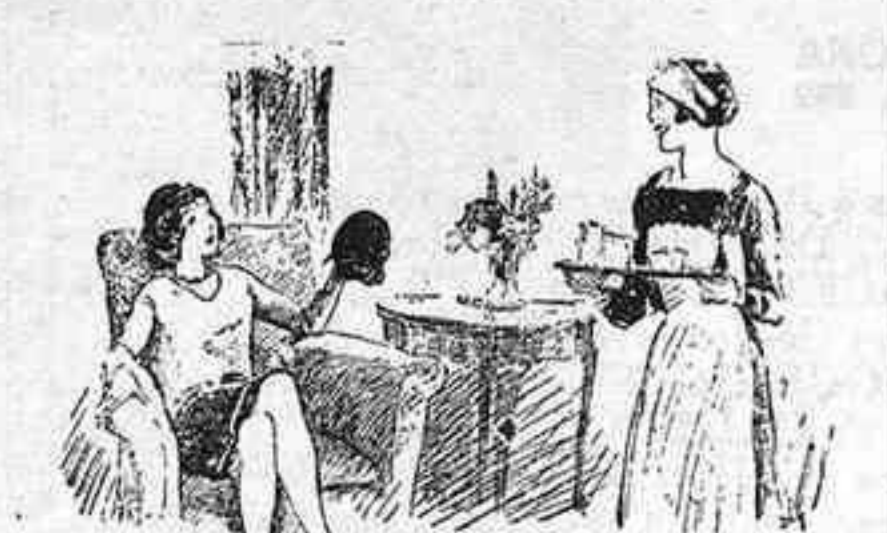
—Si no ens vénen a despertar d'aquí cinc minuts, avui sí que farem tard a col·legi.

(London Opinion, Londres)

—Quina lletra és aquesta?
—La conec de vista, però no sé com es diu.

(Lustige Kölner Zeitung, Colònia)

—El vol, Maria, que jo ja no el duré més?
—Gràcies, senyoreta. No agrado gens al meu xicot, amb aquest barret.

(Candide, París)

—Vés corrents al bar clandestí i porta un policia.

(Judge, Nova York)

ANUNCIANTS...!

Una moderníssima organització completa en publicitat

Pel·lícules de dibuixos animats

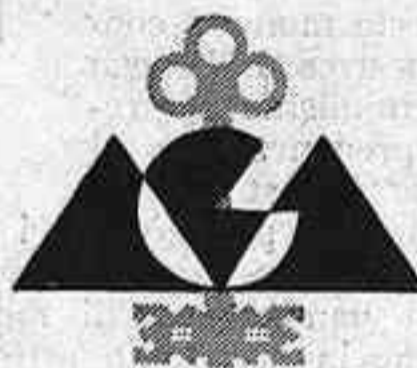
mudes i sonores - patent num. 121288 - aplicades al servei de la tècnica publicitària, us l'ofereix:

"AGENCIA GENERAL DE ANUNCIOS"

Vostres productes poden ésser propagats amb èxit segur per tota la **Regió Catalana i Illes Balears**

200 cinemes en ciutats i poblacions de categoria

BARCELONA: Fontanella, 10, 1.er, 2.ª - Tel. 16606

Avinguda Menéndez Pelayo, 85, 1.er: MADRID

Anuncieu a
MIRADOR

ENCARREGUEU
ELS VOSTRES IMPRESOS
ARTÍSTICS I COMERCIALS ALS

TALLERS GRÀFICS
PATRICI ARNAU

VERDAGUER I CALLIS, 3, 5 I 7
(D'AVANT DEL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA)

ES LA CASA MÉS PERFECCIONADA EN LLIBRES RATLLATS, DE LUXE I EN TOTA CLASSE D'ENQUADERNACIONS. - ELEGÀNCIA I ECONOMIA EN ELS ENCARREGS. - EN CAS DE URGÈNCIA DEMANEU-LOS PEL TELÈFON

14856

El convidat.—Ben poques vegades he menjat tan bé com avui.
El nen de la casa.—Nosaltres també, senyor Guillem.
(The Passing Show, Londres)

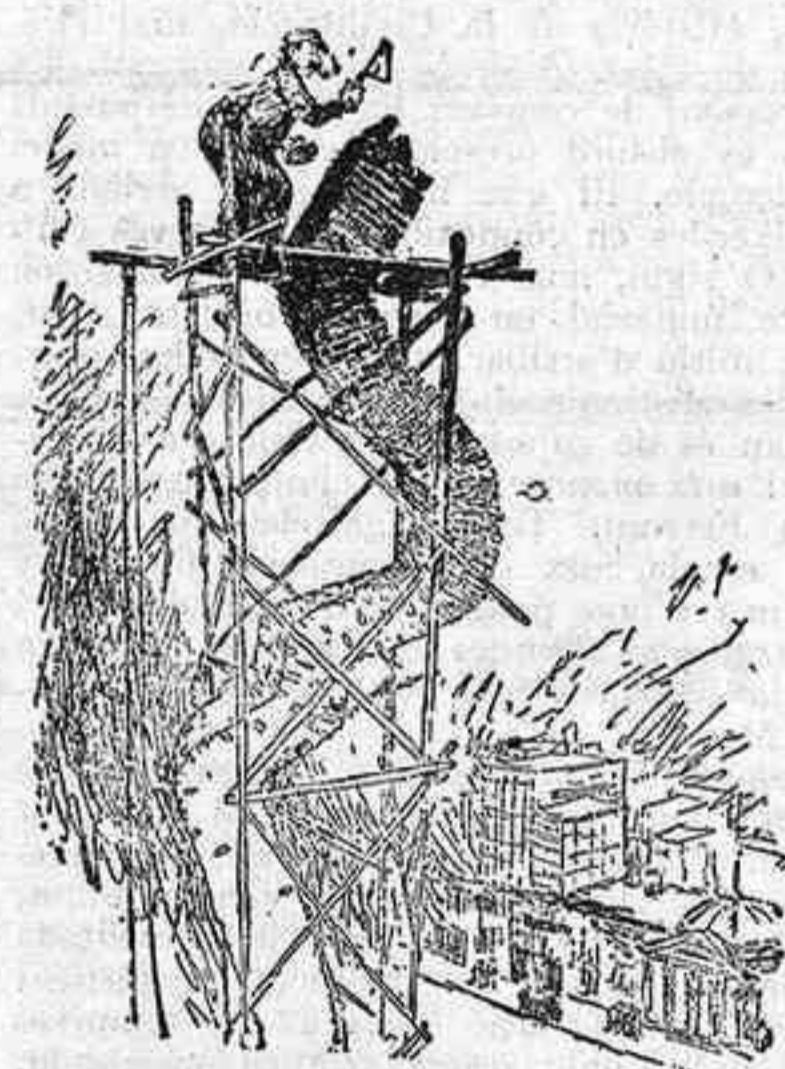
—I per aquest cantó no heu posat tanca?
—No cal. No s'ha donat mai el cas que m'hagin pres cap abella.
(The Humorist, Londres)

—Faci el favor, que està parlant amb una senyora de la bona societat!
—Perdoni... Aquest mal costum de fiar-se de les aparències!...
(Life, Nova York)

—Però, no teniu pilotes de golf?
—No sóc prou ric per perdre'n. Només faig exercici...
(Judge, Nova York)

—No puc fer res de bo mentre hi ha gent mirant com treballa.
(Life, Nova York)

AIGUA DE ROCALLAURA

LA DEU MÉS RICA DEL MÓN

Si vostè pateix d'Albuminúria, Litiasi úrica (mal de pedra), Bronquitis parenquimatosa, Nefritis crònica, es curarà radicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn en ampolles de litre i mig i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals

FORTUNY, S. A.

Carrer Hospital, 32 i Salmeron, 133

A F I S A

ASSUMPTES FISCALS I ADMINISTRATIUS

Laietana, 18, Pral. B. - Barcelona

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correu: Apartat 190
Telèg. "Carburas"

BARCELONA
Mallorca, 232

Telèfon 75015

CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99 %; DE PURESA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova :: ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova :: FERRO MANGANÉS i FERRO SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i peces seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS, GRATIS

—Au avall, menut.
—Si no anessis armat no gastaries tanta llengua, cap gros.
(The Humorist, Londres)

IDEAL

RECEPTOR RADIO AMERICA DE 4, 5, 6, 7, 8, y 9 TUBOS

SUPER-HETERODIN, DINAMIC, TUBOS PENTODE MULTI-MU

EN VENDA A LES MILLORS CASES DEDI CADA AL ARTICLE

DISTRIBUIDOR PER A ESPANYA **CASA PUJOL** HOSPITAL 21 BARCELONA

Suscriviu-vos a **MIRADOR**

Pelai, 62. - BARCELONA

BUTLLETI DE SUBSCRIPCIÓ

El Sr.

que viu a

carrer..... n.º..... es subscriu a **MIRADOR**

vel preu fixat de 2'50 ptes. trimestre.

..... de de 193.....

Signatura